МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 22 (4036). | ШОАТТА, 20 февраль, 1965 шу. | Мах 2 кеп.

ЛИТЕРАТУРАИ ИСКУССТВАИ ТIЕХЪЯЬННА ДИКА ПРОИЗВЕДЕНЕШ ЯЗЪЯРАХИ ИСПОЛНИТЕЛЬСКИ ГОВЗАЛ ГОЙТАРАХИ ТЕЛА РСФСР ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПРЕМЕШ ОТТАЯРА ХЬАКЪЕХЬАРА

РСФСР МИНИСТРИЙ СОВЕТА СОЦАМ

РСФСР-е литературеи искусствои дIахо дегIайоалаяр а литератураи искусстваи даькъе тIехъяьнна дика произведенеши балхаши яздарах поощрени яр а духьа РСФСР Министрий Совета соцам бу:

1. РСФСР культура Министерства, РСФСР Министрий Совета кепа йоазонна йолча Паччахьалкхен комитета, культура болхлой профсоюза ЦК, РСФСР писателий Союзо, РСФСР художникий Союзо, РСФСР композиторий Союзо, Ерригроссийски театральни общества хьачуенна литератураи искусстваи тIехъяьнна дика произведенеш язъярахи исполнительски говзал гойтарахи тела РСФСР Паччахьалкхен премеш оттаяра хьакъехьара предложени тIаэца.

2. РСФСР Паччахьалкхен преми оттайойла хIараяр ши эзари ах эзари сом а йолаш, цу даькъе: массе тайпа жанрех (проза, поэзи, драматурги, берий литература, художественни критика) литература произведенеш язъярах — М. Горьке цIерах йола кхо преми; изобразительни искусства произведенеш (живопись: скульптура, графика, прикладной искусство) язъярах — И. Репина цIерах йола кхо преми; йоккхийи кагийи музыкальни произведенеш оттаярах а хIаьта иштта концертно - исполнительски болх барах а — М. Глинкий цIерах йола кхо преми; театральни искусства даькъе — музыкальни, драматически, берий театрашка постановкаш увттаеча режиссераша, дирижераша, балетмейстераша, хормейстераша, артисташа, художникаша баьча балхах — К. Станиславске цIерах йола кхо преми.

Эггара хьалха премеш хьожайойла 1965 шера литератураи искусстваи даькъе язъяьча тIехъяьнна дикача произведенеехи балхехи.

3. РСФСР Паччахьалкхен преми хьожаяьча наха «РСФСР Паччахьалкхен преме лауреат» яха цIи тела: РСФСР Паччахьалкхен преме лауреаташта лаьрхIа сийлен знаки дипломи хьае.

4. Литератураи, искусстваи, исполнительски говзален даькъе телача РСФСР Паччахьалкхен премешта йола Комисси РСФСР Министрий Совете вIашагIйолла.

Цу комиссена тIадуллалда РСФСР Паччахьалкхен премеш эца хьачуеннача произведенешкеи балхашкеи хьалххагIе хьожилга а РСФСР Паччахьалкхен премеш хьожаярах йола предложенеш РСФСР Министрий Совете дIачулулга а.

5. РСФСР Паччахьалкхен премей хьакъехьара положени чIоагIъе.

РСФСР Министрий Совета Председатель
Г. ВОРОНОВ.

РСФСР Министрий Совета гIулакхий управляющи
М. ТУПИЦЫН.

Москва, 1965 шера 16 февраль.

КОММУНИСТИЙИ ПАРТЕ БОАЦАРИЙИ БЛОКА КАНДИДАТАШ

Хоржамий кампане лоархIаме ха хьатIакхаьчай—моттигашкарча Советий депутаталла бахийта лерхIа кандидаташ къоастабара хетаяь хоржамашта хьалхара собранеш чакх а яьнна цу собранешка белгалбаьхача кандидаташта регистраци еш латт хIанз ерригача республике. Наха шоашта тIадулла сийлен гIулакх тешшаме кхоачашдергдолча шоай дикагIа болча викалий цIераш яьхар цу собранешка болхлоша, колхозхоша, интеллигенце.

Политически активность лакха йолаш, республикера къахьегамхой коммунистически партеи Советски правительстваи дIахьоча наькъа чIоагIа раьза хилар хьахьокхаш чаккхъяьлар Советий депутаталла кандидаташ оттабеш йола собранеш. Советашка тIеххьара хоржамаш хилча денз мехка хинна хувцамаш, семилетка чакхйоалача шера республика къахьегамхошта хьалхашка латта декхараш дувцаш чIоагIа лоархIаме къамаьлаш хилар цу собранешка. Советашка коммунистически къахьегара хьокхам луш бола, моральни гIулакхашка диллача цIена, инициатива йолаш бола нах мара ца бахийтар духьа массайолча оагIорахьара бийцар цу собранешка, депутатий кандидаталла увттабу нах, царех доахка гIулакхаш. Советашка бахийта лерхIача нахах доахка гIулакхаш къахьегамхоша шоай собранешка ишта шерра дувцаш хиларо хьахьокх советски хоржамий система демократизм.

Республика промышленни предприятешка, колхозашка, совхозашка чакхйийннача шоай хоржамий собранешка къахьегамхоша Советий депутатий кандидаталла увттабаь нах къахьегама а моральни а гIулакхашка диллача дикагIа барех хилар хьахьокх массанахьара хьаухача кандидаташ белгалбахарахи царна регистраци ярахи долча хоамаша а. Наьсарен района производственни управлене «Октябра 40 шу» яхача совхоза механизатораша, кхашкара балхаш дераша, хьайбаш леладераша шоаш Наьсарен района Совета депутатий кандидаташ белгалбоахаш массехк шера совхоза керттера инженер волча Кодзоев Хангире цIи яьккхача массане а раьза хинна хьаллаьцар цун кандидатура. Царна хоура Хангире ерригa ший говзал, берригa низ совхоза техника дикача хьала тIа хилийтара дIалулга а Совете хержача цо шийна тIадилла декхар тешшаме кхоачашдергдолга а.

Цу районерча «Назрановский» совхоза болхлошеи специалисташеи чIоагIдир райсовета депутата кандидаталла Яндерча отделене тракторстий бригадир М. С. Евлоев оттаве аьнна. Нов. Евлоев керте латта тракторни бригада дилла а хьалха латташ хьайоагIа. Цу бригада трактористаша районе массанел хьалха чуийцар соахка ка бола ялат а хьажкIаш а. Массанел дукхагIа аьхар зяб, ханнахьа дIадийра гурахьа дув ялат. Цудухьа ва М. С. Евлоев совхоза коллективо чIоагIа лоархIаш а нах тешаш а.

Грозненски горсовета депутатий кандидаташ белгалбаха аьнна яьча собране эггара хьалха яьккхар Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода болхлошеи специалисташеи Социалистически Къахьегама Турпал волча коммуниста И. В. Пугачева цIи. Цо кулгалдеча № 1 йолча цеха коллектива толамаш берригача наха довзаш да. Ше а хьинар ца кходеш къахьегаш, дисциплина дика йолаш ва нов. Пугачев. Завода коллективо чIоагIа лоархI из, сий ду, цудухьа массава а раьза а волаш чIоагIйир цун кандидатура.

Моттигашкарча Советий депутатий кандидаталла увттабаьча наха юкъе тайп-тайпара профессеш йола нах ба. Уж ба дикагIа бола болхлой, колхозхой, инженераш, лораш, юрта боахама специалисташ, предприятей, колхозий, совхозий кулгалхой, кхыбараш. Дукха да царех хIаранех дувца йиш йола дика хIамаш, дукха дувца йиш я царех хIаране даьхача къахьегама толамех, цар леладаьча общественни гIулакхех. Царех дукха бараш хIанз а депутаташ болаш ба. Дика гIулакхаш доахкаш, хьинаре къахьегаш, общественни рузкъа кхомбеш, наьха хьашташ Iалашдара оарцагIбовлаш уж хиларах беннаб царех наьха тешам.

Моттигашкарча Советий депутаталла кандидаташ оттабелга чакхдаьннад, массанахьа а кандидаташта регистраци е йолаенна округай хоржама комиссеш. Цунца дувзаденна керда декхараш отт хIанз партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацешта хьалхашка. Цар шерагIа боаржабе беза организаторски а политически а болх. Харжархошта бокъонца дIавовзийта веза хIара кандидат.

Хоржамашта хьалхарча собранешка дукха яьхай кердача наьха цIераш, цIаккха а Советашка харжанза болча наьха кандидатураш увттаьй Советий депутаталла харжа. Из Iалаьмате дика гIулакх да. Цо хьахьокх вай мехка чот йоацаш дукха дика нах хилар. Къаьстта теркам тIабахийта беза партийни организацешта цар дика гIулакхаш наха дIадовзийтаца.

Моттигашкара Советаш харжар чIоагIа бехктокхаме политически кампани я. Партийни организацеша чIоагIа боаржабе беза агитационни болх, кIоаргбе беза цун идейни чулоацам. Советски паччахьалкхен арахьарча политиках нах дIаккхетабарца е еза предприятешка, колхозашка, совхозашка 1965 шера плани тIаийца социалистически декхараши кхоачашдара, предприятеша арахецача продукце дикал лакхъяра, колхозийи совхозийи хьайбаш бокъонца Iангара дахара, бIаьстан балхашта дика кийчо яра хьакъехьарча дешашта хетаяь беседаш, докладаш, лекцеш.

ХIанз а дикка моттигаш я дIаяхача замах юхедиса зуламе гIулакхаш леладеш, къаьстта дына гIулакхаш. Хоржамашта кийчо еча хана а бицбалийта йиш яц даьлах тешача нахаца бу болх. Юрташкара хьехархой, специалисташ, кхыйола интеллигенци наха юкъе политически болх бе араяьккхача хана къаьстта теркам тIабахийта беза цу гIулакха.

ХIанз къаьстта чIоагIа екаш хила еза агитатора, пропагандиста, лектора оаз. Бокъонца нах дIаккхета а беш дувца деза цар коммунистически партеи советски наьхеи сийлен планехи гIулакххехи, моттигашкарча Советий депутатий кандидаталла оттабаьча вай дикагIа болча нахах. Агитационни болх берий декхар да массайолча моттигашка хоржамаш дика чакхдаргдола, харжа боагIаш бола нах Советашка хоржилга вIаштIехьдаргдола гIулакх Iалашдар. Советашка харжа беза парте политика чакхъяккхара, экономикеи культуреи лакхъяра, халкъа вахара хьал тоадара шоай хьинар кходергдоаца нах.

14 МАРТА
МОТТИГЕРЧА
СОВЕТАШКА
ХОРЖАМАШ

Массанахьа вай республике хиннача къахьегамхой собранешка моттигерча Советашка белгалбаьча депутаталла кандидатий регистраци еш я.

«ГАРО» яхача заводе дика вовзаш ва слесарь Горбунов Семен Дмитриевич. 30 шу даьннад из заводе болх беш вола. Окружной хоржама комиссе цун кандидатура регистраци яьй Ленински райсовете депутаталла харжа, иштта регистраци яьй депутаталла кандидат оттаьча коммунистически къахьегама ударника гальванщикий Никичук Любай кандидатура.

* * *

Урус-Мартана района къахьегамхоша шоай дикагIа бола къонгаши мехкарийи белгалбаьб моттигерча Советашка депутаталла харжа. Царна юкъе ба «Красноармейский» яхача совхозера бригадир Зелимханов Ваха, Урус-Мартанерча № 1 йолча школа хьехархо Малюхина Клавдия, «Гехинский» яхача совхоза цхьоалагIча отделене доярка Джабраева Асет.

* * *

Шаьла райсовете депутаталла харжа оттаваьв Ленина цIерахча колхоза механизатор Тутаев Усам, № 10 йолча интерната директор Дудаева Роза, Курчалоевски больница керттера лор Кадиев Мухьмад, иштта кхыбараш а.

* * *

МалгIабика горсовета депутаталла кандидата регистраци яьй № 2 йолча нефтепромысла оператора Бирюкова Марияйна, электроцеха электрика Заикин Григорена.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ТОЛАМАШ

Надтеречни района боахамий хьайбаш леладераша шерра социалистически яхь йоаржаяьй моттигерча Советий хоржамашта сийленца накъа бахара. Шура дукхагIа яккхара хьалхара моттиг яккха гIерт хIара коллектив. «Верхненаурский» яхача совхоза шурий - товарни ферма коллективо даьха хьокхамаш дикагIа да кхыча коллективаша даьхачарел. ХIара денна цига доаха къахьегама толамаш дог гIоздоахаш да.

Доахан нийса а кхоабаш уж дика леладаро вIаштIехьдалийтад дояркай дIадахача шера январи феврали беташка яьккхачул шура совъяккха.

Цунга хьежжа дукхагIа хул паччахьалкхенна дIалу шура а. Февраль бетта хьалхарча декаде деннеи буси паччахьалкхенна дIалу шура 50 килограмм лакхъеннай.

Моттигерча Советий хоржамий сийна коллективо лаьрхIад февраль бутт бовлехьа деннеи буси лу шура совъяккха.

П. АЛФЕРОВ.

ТОЛАМ БАЬККХАБ

Моттигерча Советашка хоржамаш хулача денна сийленца накъа яхара хьинаре къахьегаш я коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаю тха коллектив. Валови продукци арахецара январь бетта план 111,7 процент кхоачаш а еш планал совгIа арахийца продукци эзараш тоннаш я. Планах лаьрхIачул къахьегама овсарле 0,7 процент лакх а еш, арахецача продукцега дIабода мах лохбарах паччахьалкхенна 4,2 эзар сом ахча кходаьд.

Московскии ленинградскии предприятей болам хьал а лаьца арахецача продукце дикал лакъяра бокха къовсам лоаттабу тха установка технологаша. Укх шера оаха арахийца продукци дикеи тIехдикеи я.

Февраль бетта доаха къахьегама толамаш а дог гIоздоахаш да. Валови продукци арахецара 17 ден план 102,6 процент кхоачашъяьй. Планал совгIа арахийцай бIаьш тоннаш.

Къаьстта дика къахьегаш я йоккхагIйола оператор Л. Жукова, оператор А. Бондарь, кхыбараш.

Т. ЛЕТКОВСКАЯ,
Грозненски нефтемаслозавода № 18 йолча установка начальник.

Камышлы яхача Сире къилбаседа - малхбоален районе советски специалистий новкъосталца мехкдаьтта лохаш балхаш деш латт.

СССР-ера дIайихьай бурув тохара вышкашта а ремонтни масерскешта а йола оборудовани. Советски доттагIаша моттигерча болхлошта дIалу шоай опыт, царна новкъостал лу керда професси дIаIомаяра.

Сурта тIа: советскии сирийскии мехкдаьттахой «Румелан-5» яхача скважине.

А. Медведенко сурт.
ТАСС фотохроника.

РСФСР ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПРЕМЕЕХ ЙОЛА ПОЛОЖЕНИ

1. РСФСР Паччахьалкхен премеш хьожаю литератураи искусстваи даькъе къахьегамхошта коммунистически кхетам балара новкъостал деш, социалистически реализма принципаша маяххара, дукххача наха могаь тIанийца йола тIехъяьнна дика произведенеши балхаши яздарах.

2. РСФСР Паччахьалкхен премеш яхар духьа произведенеши балхаши хьачутел РСФСР Министерствашеи ведомствашеи, РСФСР культура министерстваи РСФСР Министрий Совета кепа йоазонна йолча Паччахьалкхен комитетеи республиканскии (АССР), краевой, областной органаша, РСФСР творчески союзашеи обществашеи цар моттигерча отделенешеи, профсоюзий центральни комитеташа, РСФСР журналий, газетий редколлегешеи книжкай издательствашеи, краевойи областнойи общественни организацеша, Iилматохкама институташа, лакхерча дешара заведенеша, къахьегамхой собранеша.

РСФСР Паччахьалкхен премеш эца оттабе беза хьачуеннача произведенешкеи балхашкеи бокъонца а массе оагIорахьара а хьежачул тIехьагIа.

РСФСР Паччахьалкхен премеш эца хьачуенна произведенеши балхаши премеш хьожаяле хьалхагIа шерра дувца деза.

РСФСР Паччахьалкхен премеш эцар духьа хьажийта хьачуийцача произведенейи балхийи перечень, цу произведенейи балхийи авторах тIа а болаш, кепа етташ я «Советская Россия» а «Литературни Россия» а яхача газеташ тIа.

3. Художественни творчества даькъе дукххача шерашка болх барах РСФСР Паччахьалкхен премеш эца дIачуенна кандидатураш хьажа хьатIаэцац.

РСФСР Паччахьалкхен премеш эцара кандидатураш хьаоттаяц, нагахьа санна автора е исполнитела цо хьачулуш йолча произведенех е балхах 1956 ш. 15 августерча № 1127 йолча КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советеи соцамга хьежжа цкъа преми енна хиннаяле.

4. Кандидатураш хьаоттаеча хана теркал де деза РСФСР Паччахьалкхен премеш шозлагIа хьожаеш ца хилар.

5. Литература произведенеш, литературоведенех, искусствоведенех, эстетиках, художественни критиках дола балхаш РСФСР Паччахьалкхен премеш эца дIачудала йиш яц йистедаьнна а долаш кепа теха арадаьхачул тIехьагIа мара, хIаьта изобразительни искусства, музыка, театральни искусства произведенеш — выставкаш тIа, кепа йоазон тIа, концерташка, театрашка гIолла шеррача общественноста дIайовзийтачул тIехьагIа.

6. РСФСР Паччахьалкхен преми эца коллективни кандидатура хьаоттаеча хана цунна юкъебахийта мегаргбац керттерча даькъе из болх оттабаь а цар дакъа лацар бахьан долаш цун лоархIам боккхагIа хиннеи идейно - художественни мах лакхагIа хиннеи бола нах мара.

7. Литература, искусства, исполнительски говзала даькъе РСФСР Паччахьалкхен премешта лаьрхIа РСФСР Министрий Совете вIашагIъеллача Комиссена тIадула хьачуеннача произведенешкеи балхашкеи хьалххагIе хьожилга а РСФСР Паччахьалкхен премеш хьожаярах йола предложенеш РСФСР Министрий Совете хьачулулга а.

РСФСР Паччахьалкхен премеш эца хьачутела произведенеши балхаши РСФСР Министрий Советерча РСФСР Паччахьалкхен премешта йолча Комиссе хьажа хьачуэцац, нагахьа санна 15-гIа июнь хьатIакхачалехьа уж кепа теха араяьхаяле (дукххача наха хьалхашка оттаяь, хьекха яле). Уж белгалъяь произведенеши балхаши комиссега дIачулу хьатIадоагIача календарни шера 1-гIа июнь хьатIакхачалехьа.

РСФСР Паччахьалкхен премешта йолча Комиссе РСФСР Паччахьалкхен премеш хьожаяйтарах йола предложенеш РСФСР Министрий Совете дIачулу 10-гIа октябрь хьатIакхачалехьа.

РСФСР Паччахьалкхен премеш хьежаю РСФСР Министрий Совето.

8. РСФСР Паччахьалкхен премеш хьежаю хIара шера, 1966 шера денз дIа, хIараяр ши эзари ах эзари сом а йолаш 12 преми, цу даькъе:

литература даькъе — массе тайпа жанраш йолча (проза, поэзи, драматурги, берий литература, художественни критика) литература произведенеех — М. Горьке цIерах йола кхо преми;

изобразительни искусства даькъе — живописа, скульптура, графика, прикладной искусства произведенеех — И. Репина цIерах йола кхо преми;

музыкальни искусства даькъе — йоккхийча а кагийча а формай музыкальни произведенеех а хIаьта иштта тIехбаьнна дика концертно - исполнительни болх барах а М. Глинкий цIерах йола кхо преми;

театральни искусства даькъе — музыкальни, драматически, берий театрашка постановкаш увттаеш баьча режиссерий, дирижерий, балетмейстерий, хормейстерий, артистий, художникий балхах — К. Станиславске цIерах йола кхо преми.

И. Репина, М. Глинкий, К. Станиславске цIерах йола РСФСР Паччахьалкхен премеш хьежае йиш я иштта искусства изобразительни, музыкальни, театральни тайпай даькъе даьча тохкамеи критически балхех а.

9. РСФСР Паччахьалкхен премеш авторий коллективашта хьежаеча хана, массаза а, укх тайпара никъ лелабе беза: автор шиъ хуле, преми шинна а автора цхьатарра екъ; нагахьа санна авторий коллектив кхаь сагах латташ хуле, ах преми кулгалхочоа лу, хIаьта вож ах вокх шиннена цхьатарра екъ; авторий коллектив виъ саг а кхы дукхагIа а нах юкъе болаш хуле, кулгалхочоа преме кхоалагIа дакъа лу, хIаьта вож ши дакъа вокх юхебисача коллектива членашта цхьатарра хургдолаш дIадекъ; цхьабакъда, нагахьа санна авторий коллективо кулгалхо белгалвоаккхаш ца хуле, коллектива берригача членашта юкъе цхьатарра дIаекъ преми.

10. РСФСР Паччахьалкхен премеш хьожаяра хьакъехьара РСФСР Министрий Совета соцам 1-ча ноябрал тIехьа ца боалийташ кепа тох «Советская Россия» а «Литературная Россия» а яхача газеташ тIа.

РСФСР Паччахьалкхен преми ийцача наха «РСФСР Паччахьалкхен преме лауреат» яха цIи лу, дипломи, сийлен знаки, удостоверени хьожаду.

РСФСР Паччахьалкхен преме лауреата сийлен знак дIалу РСФСР Министрий Совета Председатела е цун заместитела, дукха вIашагIтехача наха хьалхашка чIоагIа сий а деш, цу цхьан ханна РСФСР Паччахьалкхен преме лауреата дипломи удостоверенни а луш.

РСФСР Паччахьалкхен преме лауреата сийлен знак аьтта оагIорахьа наькха тIа йоаллаю СССР орденаштеи медалаштеи лакхе а СССР Ленински премеи Паччахьалкхен премеи лауреатий сийлен знакал тIехьагIа а.

11. РСФСР Паччахьалкхен премеш эца хьаоттаеча кандидатураех дола балхаши материалаши хьачуялара порядок РСФСР Министрий Советерча РСФСР Паччахьалкхен премешта йолча Комиссе оттаю.

Механизированни звеношта — дукхагIа терко

ХьажкIаштеи шекара свекланеи механизированни гIулакх делга соахка шерра дIадаьржар республика боахамашка, 73 эзар гектара тIа хьажкIаш хьалкхеяь йола 370 механизированни звено вIашагIъеллаяр. Механизированни хьисапе хьалкхейир 3218 гектар шекара свекла. Итогаш миштай механизированни звеной, хIаьта малагIа декхараш латт царна хьалхашка укх шера? Цунах лаьца дийцар укх деношка хиннача хьажкIаши шекара свеклаи механизированни хьисапе лелаеча звеной совещане. Цу дешах лаьца доклад йир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома юрта боахама отдела заведующе новкъоста Юрченкос.

ХIанз шортта кхоачамхиллал техника, минеральни удобренеш, гербицидаш я колхозашкеи совхозашкеи. Дукха хIама ца эшаш массанахьа а хьажкIаши шекара свеклаи механизированни хьисапе лелае тардолийт цу гIулакхо. Iалама хьалаш хала хиннадоллаше а соахка ялата боккха хьувкъам чуийцаб дукххача механизированни звеноша. Масала, 458 гектар йолча майдан хIара гектара тIара 60 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуенай Урус - Мартана района «Красноармейский» совхоза нов. Кагерманов Оалхазара кулгалдеча коммунистически къахьегама цIерахча бригада. 200 гектар йолча майдан хIара гектара тIара 54,6 центнер хьажкIаш чуийцар Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза нов. Матаева кулгалдеча звенос а. ХIаьта планах 6 соми 36 кепиги дIадахийта лаьрхIача цхьа центнер хьажкIашка 2 соми 67 кепиги мара дIа а дахийтадац укхаза. Соахка совхоза 19329 сом пайда бир цун звенос.

Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза нов. Даурбекова кулгалдеча звенос 200 гектар йолча майдан хIара гектара тIара чуийцар 50,8 центнер хьажкIаш, цхьан центнерага дIалудар 1 соми 65 кепиги мара а доацаш. Цул совгIа, планах даха дезар 0,36 сага ди долча 0,26 сага ди мара къахьегам дIа а ца бохийташ хьалкхеяьй уж. Ерригроссийски хьажкIаш лелаерий яхьа условеш кхоачашъяьча ин. Кагерманова, Матаева, Даурбекова коллективашта совгIаташ дала лаьрхIад.

Дика толамаш даьхад цхьайолча шекара свекла лелаеча механизированни звеноша. Масала, хьаэцаргъя вай Грозненски района Грозненски опорно-хьокхамий совхоза нов. Радуева кулгалду звено. 200 гектар йолча майдан хIара гектара тIара 274 центнер мерза овлаш чуийцад цо. 100 гектар йолча майдан хIара гектара тIара 206,3 центнер хьажкIаш чуийцай Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза нов. Гадаева звенос а. Цхьа центнер свеклага 1 соми 46 кепиги мара дIадахийтадац укхаза, планах 1 соми 97 кепиги дахийта лаьрхIача, е совхозе юкъера лаьрхIача—2 соми 88 кепиги дахийта дезача. Шекара свеклага кхы а кIезигагIа ахча дIадахийтад Гудермесски района «Дружба» совхоза свекла лелаеча нов. Слюсарева — 1 соми 11 кепиги. Ше цхьанне механизированни хьисапе свекла хьал а кхееш 50 гектар йолча майдан хIара гектара тIара 205 центнер чуийцар цо из маьхера культура. Шекара свекла юкъера хьувкъам гектара тIара 133 центнер хул республике. Боахамий тороний лоархIам бича лоха ба из хьувкъам.

Соахка вIашагIъехка дукхха звеноша ялат чуэца ха хьатIакхачалехьа ехар. Партийни организацеша, производственни управленей кулгалхоша, боахамий специалисташа механизированни звенощца болх ца бар хьахьокх цу гIулакхо. Къаьстта доккхий кхоачамбоацараш дар Наьсаренни Шаьлеи районий боахамашка. Механизированни звеной кадраш лерттIа хьахаржара гIулакха лерттIа уйла еш цхьаккха а хиланзар.

Механизированни звеной доккхийча кхоачамбоацарех цаI да силоса лаьрхIа хьажкIаш ца лелаяр а. Укх шера чIоагIа уйла е езаш да из гIулакх. Шортта моша хьажкIаш хьалкхейича вIаштIехьдаргда хьайбаш доакъарца Iалашде. Укх шера къаьстта доккхий а хала а декхараш хьалхашка латт механизированни звеношта. Соахка гурахьа вIашагIъехкай механизированни звенош. Царна дIахьожаяьй участкаш, техника, кхоачамхиллал минеральни удобренеш. БIаьсти ялаташ дIадуврдолча дукхагIча моттигашка зяб аьхай. Укх шера тIоадал кIезига я лаьттанца. Къаьстта декъа да лаьтта Наурски, Грозненски, МалгIабика районашкарча боахамашка. Цудухьа махулла сихагIа соцае еза лаьттанцара тIоадал. Дукххача боахамаша ялат сихагIа дIадийна даккхара ханал хьалха доладу уж балхаш. Цудухьа дIадийна ги довш моттигаш а кIезига хилац. Лаьттан температура 13 градусал лохехьа йоацача хана дIае еза хьажкIаши свеклаи.

ЧIоагIа уйла е езаш да ялат боарамах дIадувлга а. Бе-башха ца хеташ де мегаргдац из гIулакх. Нийлха дIадийнача ялато мел дика гIулакх дойя а лерттIа хьувкъам лургбац.

ДукхагIдолча боахамашка лаьтташ дукха оасар долаш хилар кхета а деш квадратно-гнездови хьисапе мара дIае мегаргъяц хьажкIаш. ДIадийнача ялата шинна а оагIорахьа обработка е тардолийтаргда цу гIулакхо. Цудухьа боккхача лоархIаме да цу тайпара ялат дIадера технологи лерттIа Iомаяр.

Шортта дIаде фу хила деза хIара боахамга. ХIаьта фу дика ца хилча хьувкъаде вIаштIехьа а даргдац ялат. Цхьабакъда, дукххача боахамашка цу гIулакха дукха уйла-м яц. Iалашдац шоашта фу. Из бахьан долаш боахамаша арахьара эсала фу тIакхухьаш моттигаш дукха нийслу. Масала, соахка, «днепровски» яхача сорта ялхлагIча фракцех йола хьажкIаш дIае езаш хилар Шелковской района Ленина цIерахча колхоза нов. Ситалова механизированни звено. Цул совгIа, тишъеннача сеялкаца лаьтта фу Iочу тесса регулятор а йоацаш дIайийра уж. Из бахьан долаш 6—7 зIамига фийг божар хIара кIоагилга чу, хIаьта иштта фу дIадийнача кхашкара боккха хьувкъам чу а эцанзар укхаза.

1963-ча шера ерригаш а 9,5 эзар тонн мара ца ийцача метте 68 эзар тонн минеральни удобреней хьаэцаргъя укх шера республика боахамаша. ХIаьта дукхагIа пайда хургболча тайпара тесса а еза уж. Агротехнически гIулакхаш делгеи минеральни удобренеш товсилгеи комплексни леладе деза, тIаккха торо хургъя культурай боккха хьувкъам чуба.

Комплексни механизаци еча хана а продукцега дIадодар лохдараи кулгаца къахьегалга дIадаккхараи къовсам лоаттабеш а хIара участка эргалоний лоархIам ца бича баргбац. Нагахь санна культура чIоагIа хьувкъаяра кIезиг-дукха кулгаца къахьега дезаш хилча, из къахьийгача бакъахьа хургда. 40 центнерал кIезигагIа йоацаш хьажкIаши 250 центнерал кIезигагIа йоацаш шекара свеклай чуяра тIаберзабаь хила беза механизированни звеной болх. Уж декхараш тIеххоачашдергхиларах тешавеш дийцар совещане къамаьлаш даьча звеньевойша механизатораша. Совещане къамаьл дир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара нов. Титова.

О. КОДЗОЕВ.

ДЕГА ЧУРЧА ДЕШАШЦА

«Хьо агитатор вола дукха ха йий» аьнна шийга хьаьттача Шаьлан района «Джалка» яхача совхоза цхьоалагІча отделене управляюще аьлар, дуккхача хана дениз агитатор волаш хьайоагІа со. Из бакъда. Из агитатор вола пхийтта шу совгІа ха я. Комсомолец волча хана а шоай юрта бахача наха юкъе кхетама болх баьб цо, цар колхоза къахьегама а общественни вахара а юкъе хьинаре дакъа лоацаргдолаш.

Наха юкъе хІанз агитационни болх беш Вахас дІадовзийт вай мехкарча, республикерча совхоза къахьегамхошна тахан кхоачашдеш дола керттера декхараш. Цо дика доашхаш дувц харжархошта моттигерча Советий мел лоархІам ба, цар депутатий долча сийлен а доккхача а декхарех, боахаме, вахаре цар болча лоархІамах.

Джаналиева тайп - тайпарча темаех лаьца беседаш ю совхоза болхлошта. Пун къамаьл хул духхьал цхьан сагаца а. Иштта беседа еча хана дуккхача наха юкъе шийна хаттар эхь хеташ дисараш хетт цу саго Вахийга, цу тайпара цхьан сага дика кхетам бала йиш хул.

МоллагІа дале а дувцача дешах цхьа нийса ца кхеташ хилча, из дІакхетавелга тІехьа а ца доахаш, цун цу дешаца безам болча ханна дІахойт аз из гІалат вувлилга, дувцача дешах лаьца дукха масалаш а доаладеш, йоах Вахас.

Джанаралиевна отделене декхараш кхоачашдеча чІоагІа накъа боал ше беш бола агитационни болх. Цо хьалхе лелаеча отделене дІадахача шера совхозе эггара хьалха чакхдаьккхар боахама шу, шурен дулхи дІадалара план йоагІачул бутт хьалха кхоачашйир. Карара кара тела Ще байракх елар отделене коллективана.

Агитатора чІоагІа къовсам лоаттабу дІаяхача замах юхедисача воча гІулакхашта духьала, дІадовзийт къахьегамхошта царех доала зулам. Масала, ший сесагаца цхьан ферме болх бергбац аз аьнна хьайзар Шахидов. Агитатора дІакхетавир из цхьаккха эхь долаш хІама ца хиларах. ХІанз мар а сесаг а цхьана болх беш да. Отделене ферме эггара дикагІа йола доярка я Шахидова Зарет. Шийгарча доахах хІара фуражни Іаттагара 3.000 килограмм гаргга шура яьккхай цо. ХІаьта Шахидов ше дика болхло а ферма агитатор а ва.

ЦІагІа каст-каста халахетараш дувлар ший маьраца болхло йолча Аюбовай. Цун маьраца къамаьл а даь барт бир царна юкъе Вахас.

Цкъа тракторист С. Вахидов цамогаш хилар. Цунна больнице тІехьа вахар Джанаралиев. ЧІоагІа дика хийтар из механизатора, чехкагІа верза а къахьега юха тІава а цун йола уйла лакхйир Ваха цунна тІехьа вахаро.

ХІанз Джанаралиева хьалхе лелаю хоржамашта кийчо яра гІо-новкъостал деш болча агитаторашта. Агитатораш хІаравар итт цІенга хьожарг-волаш дІанийсбаьб, агитпункте денна дежурство да, истолаш тІа дада керда газеташи журналаши, тайп-тайпара брошюраш, хоржамех йола положени, конституцеш, кхы ашаш дола литература. Агитпункте да справкай истол. Безам бараш ловза шашкаш, шахматаш я. Даиман дукха нах хул агитпункте. Дика холу укхаза агитатора лерттІа болх белга. Кагирхошта - харжархошта лаьрхІа ши сайре яьй.

Иштта боахама кулгалхо хинна на Іеш, коллектива дика политически воспитатель а ва «Джалка» совхоза хьалхарча отделене заведующи вола Джаналиев Ваха.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

18 ДЕН ПЛАН — 108 ПРОЦЕНТ

Къахьегама лакха толамаш доахаш дІадоладаьд семилетка тІеххьара шу Грозненски крекинг-завода технологаша. Шера план ханал хьалха кхоачашъяра керда социалистически декхараш тІанийцад цар. Уж декхараш дизза кхоачашдара хьинар кхо ца деш къахьийгар технологаша январь бетта.

Валови продукци арахецара январь бетта план 28-ча дийнахьа кхоачаш а еш, планал совгІа арахийцар массехк бІаь эзар сома продукци. Арахецача продукцега дІабода мах лохбарах духхьала цу цхьан бетта кходаь ахча 25 эзар сом да. Дуккха рационализаторски предложенеш балха юкъеяхьарах, Іы, электроэнерги, реагенташ кхоярах, йовш йола мехкдаьтта продукташ кІезигъярах пачхахьалкхенна планах лаьрхІачул совгІа баь пайда 239 эзар сом да.

Февраль бетта а уж къахьегама темпаш лох ца еш къахьегаш ба завода технологаш. Валови продукци арахецара 18 ден план 108 процент кхоачашъяьй. Планал совгІа арахийца продукци итташ эшелонаш я.

Къаьстта дика къахьегарца белгалъяьнна я нн. Аронова, Розенберга, Литвинова кулгалдеча установкай коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаю коллективаш.

Б. МАГОМАДОВ.

Советски Эскарей СССР ТІемаФорда Флотен Денга.

Сурта тІа: Іалаьмате сиха дІакхача беза хоам.

А. Сергеева сурт.
ТАСС фотохроника.

КІОАРГГА ІОМАЕ МАРКСИЗМА - ЛЕНИНИЗМА ТЕОРИ

Чакхдаьннад партийни дешара ах шу. Зем баьккхача гучадоал политически дешар Іомадеча коммунистехи парте боацарехи дуккха а дукхагІа бараша марксистско - ленински теоре лардаш кІоаргагІа кхетаеш хилар, цар айхагІа дува вай мехка коммунизм хьалъяра перспективни декхараш хІара денна деш долча къахьегама гІулакхашца.

Политически дешара ер шу тха районе белгала да дешара керда формаш дегІаяхкарца. Уж я коммунистически къахьегама школаш, общественни университеташ, мастерий школаш, кхыяраш. Шоаш дика хилара белгалъяьнна къаьнара формаш тоаеш эргайоах.

Коммунистийни парте боацарийи дешара юкъе керттера я Іомаеш йола темаш саго ше цар тІа болх а беш Іомаяра метод. Деша вагІача барайтта эзар сагах аханеша шоаш а дукхагІа долча даькъе дешара семинарски формех а Іомаду дешар. Иштта дешаш бараштa лаьрхІа районе болх беш я 7 лекторий, институташкарча а дешара кхыча заведенешкарча а эггара толашагІа болча лектораша ялх-ялх лекци йийшай цу лекторешка, ши семинар яьй. ХІаьта йоккхача предприятешка, учрежденешка, дешара заведенешка теоретически конференцеш хиннай, «КПСС Программа тІа социалистически пачхаьалкхенах бола марксистско - ленински хьехам дегІабоалабар», «Партех бола марксистско - ленински хьехами из КПСС Программа тІа дегІабоалабари» яхача темаех лаьрхІа уж.

Безаме а кІоарга чулоацам болаш а яр «Красный молот» яхача заводе хинна теоретически конференци. Машинаш еча болхлоша йийцар дешара ерригача программа тІа керттера йола тема.

Конференце хьахьекхар «Красный молот» завода коммунисташа шоаш Іомаеш йола материал чІоаггІа кхетаеш хиларал совгІа, из вахарца, завода партийни организацена, цехашта, цар партийни организацешта, берригача коммунисташта хьалхашка латтача декхарашца айхха ювза ховш хилар. Къаьстта чІоагІа дийцар шоашта тІадиллача гІулакха бола коммунистий бехктокхам лакхбеш хиларца, КПСС Устав кхоачашдеш хиларца дувзаденна дола дешаш. Белгалдаккха деза из конференци хилалехьа юххьанцарча парторганизацей собранеш хинна хилар а цу собранешка коммунисташа Уставах тІадожа декхараш кхоачашдарца, юххьанцарча парторганизацей производствера лоархІам лакхбарца, коллектива членашта кхетам баларца дувзаденна дешаш дийца хилар а.

ХІанз юххьанцарча партийни организацеша кийчъю ленински произведенеех йола марти апрели бетташка хургйола теоретически конференцеш. Ераш я царех цхьаяраш: «Мишта вІаштІехьъяккха еза яхь?», «Доладаь сийлахь-доккха гІулакх» яха В. И. Ленина произведенеш. Тха районе теоретически конференцеш тІа-тІа шерагІа яржаж, юххьанцарча партийни организацеех дукхагІъяраша дешара шу чакхдаккха лерхІ теоретически конференцеш а еш. Цар керттера чулоацам хургба парте XX, XXI, XXII съездашка оттаяь теоретически положении КПСС Программей.

Тха кружокийи семинарийи балхах дувцалехьа са дувца безам ба тха районерча йоккхача предприятешка йолча лекторей балхах. Тхона хетачох къахьегамхошта юкъе беча агитационно - пропагандистски балха дика форма я из, дІахо йодача хана шерра дегІайоалайича бакъахьа а йолаш.

Укх шера районерча йоккхача предприятешка хьаяь болх беш 15 популярни лектори я, масала, «Красный молот», ЦРМЗ яхача заводашка, маькх еча комбинате, консервни заводе, кхычахьа. ХІара лекторе дешара плана тІа я могаяьча тематиках йола ворхІ тема. Бетта цкъа лекци еш, хІаьта сменах балхаш деча предприяте — шозза. ХІара лекторена тІачІоагІъяь я цхьан дешара заведенерча лекторий группа. Цу лекторешка пхи - пхи лекци йийшай, ладувгІа дог доагІаш а дувцар дика кхетадеш а чакхъяьлар уж. Цу лектореша новкъостал ду тхона парте боацача дуккхача наьха идейни хьашташ кхоачашдара а, царна хиланза баргбоаца политически кхетам балара а, уж политически дешара лакхерча формашка бахара а.

Районерча юххьанцарча партийни организацеех дуккха а дукхагІъяраш хадданза хьож политически дешара гІулакхашка. Цудухьа дукха масалаш доаладе йиш я кружокаша, семинараша, политически школаша, коммунистически къахьегама школаша беча дикача балхах лаьца. Толамца болх беш я «Красный молот» яхача заводера семинарски группаш, № 5 йола барзкъаш — хІамаш еча фабрико коммунистически къахьегама школаш, консервни заводера, ГАРО яхача заводера кружокаши семинараши, мехкдаьттаи педагогически институташкара, №№ 2, 7, 32 йолча школашкара семинарски группаш, кхы дуккха яраш а. Цу предприятешкарчеи заведенешкарчеи занятей идейно - теоретически боарам лакха хилар эггара хьалха цига хьехаш болча пропагандистехи уж лерттІа дІа-юха нийсбаларахи тийша да. Уж ба кертерча даькъе предприятей цехий кулгалхой, инженераши техникаши, школайи дешара заведенейи преподавателаш.

Дика вІаштІехьъяьккха, дог-уйла тІаяхийта, ладувгІа дог доагІаш, дувцар атта кхетадергдолаш ю занятеш пропагандисташа швейно - трикотажни объединене директора Галина Федоровна Галковас, ГАРО завода керттерча инженера Сергей Шамирович Григорьянца, ГРМЗ-а инженера-конструктора Борис Федорович Шелдыбаева, бувзама управлене начальника заместителa Абрам Зескиндович Хаита, № 32 йолча юкъерча школа директора Антонина Владимировна Захаровас, Нохч - ГІалгІай книжни издательства керттерча редактора Дыхаев Амхьада Вахас, кхы дуккхачар а.

Цар а кхычар а гІулакха толам балар пропагандистех шоаех тийша да. Пропагандистски балха методика Іомаяра тІехь дукха болх бу цар, хІара заняти дика вІаштІехъяьккха, ладувгІа дог доагІаргдолаш, чулоацам кІоарга болаш е гІерт уж. Бакъда укх дешара шера дуккха а дукхагІа болча пропагандисташа эггара хьалха ю теоретически проблемех йола занятеш. Цудухьа царна доагІаш дола новкъостал эш. Из де лерхІаш парте райкома политически дешара кабинета эргабаьккхаб ший болх. Беррига пропагандисташ 15 — 20 саг юкъе водача группашта дІабийкъаб, дешара формайи производства доакъойи лоархІам а беш. ХІара группана керте латт опыт йола пропагандист. АргІана йола занятеш дІайолаялалехьа методически теоретически новкъостал ду по хІара пропагандиста.

Дешара плана тІехьарча темах йола занятеш дикагІа чакхъяхара пропагандисташта новкъостал дергда цу конференце.

Политически дешар хьехача уж толамаш даьхадале а цхьадола кхоачамбоацараш а да цу балха юкъе. Цхьайолча юххьанцарча партийни организацеша тІахьожам мела лоаттабу кружокийи семинарийи балха, йоагІаш йола йоакхо яц занятей теоретически организационни боарам лакхбара. Кхоачам болаш новкъостал дац къонача пропагандисташта, къаьстта эггара хьалха марксистско - ленински теорех йола занятеш ечарна. Дешаш бараш занятешта кийчо а ца еш хьаухаш, беседашта юкъе дакъа ца лоацаш кІезига нийслац моттигаш. Занятешка геттара кІезига хул гойтара пособеш. Могаьча темах дола литература кІезига хул. ХІанз вІаштІехьдаьккхадац хІара заняти вахарца, производства декхарашца айхха ювзаш елга. Уж кхоачамбоацараш махулла чехкагІа дІадахаро доккха новкъостал дергда 1964 — 1965 политически дешара шу толамца чакхдаккхара.

В. ПИСКУНОВ,
КПСС Грознерча Ленински райкома идеологически отдела заведующи.

ЛЕКТОРИЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ СЕМИНАР

Укх деношка, дунен халкъашта юкъерча гІулакхехи промышленностеи юрта боахамеи экономикаца дувзаденнача дешаехи лаьца лекцеш ешача лектораштa республикански семинар йир БПСС Нохч - ГІалгІай обкома пропаганда агитацеи отделои «Знание» яхача общества республикански организацеи. Укхаза дакъа лоацаш хилар 130 совгІа «Знание» яхача общества членаш бола лектораш - общественникаш.

Нохч - ГІалгІай АССР госплана председатела нов. Брыксина «1964-ча шерара итогаши Нохч-ГІалгІай АССР халкъа боахам дегІабара плани» яхача темах лаьца даьча къамаьлаца дІайолаелар семинар.

«Мукъадаьнна мехкаш капиталистически боацача новкъа дегІадахкар» яхача темах доклад йир политически дешара ЦІен консультанта лектора нов. Варавинас. ЧІоагІа уйла тІайодаш ладийгІар дунен халкъашта юкъерча хІанзарча положене керттера проблемаех нов. Губинеи Советско - китайски отношеней хьалах нов. Линеи яьча консультацешка.

Экономически знанешта йолча пропагандана анализ еш къамаьл дир «Знание» яхача общества члена нов. Багдасаряна.

Лекторий - общественникий семинар чакхйоалаш общества Правлене президиума цІерах лектораштa - активисташта РСФСР «Знание» яхача общества грамоташи маьхера совгІаташи делар. Общества 43 член белгалвир совгІатаца. Лекторски говзал дІахо лакхъяра новкъостал дергда, общественно - политически знанешта пропаганда елга тоадергда республикански семинаро.

В. ПОЛЯКОВ,
Нохч-ГІалгІай республикански «Знание» яхача общества референт.

ХАЛКЪА ЗАСЕДАТЕЛЬ

Ачхоймартанцашта чІоагІа дукха веза шоай юртахо Мадиев Муса. «Лермонтовский» совхоза цхьоалагІча отделене № 2 йолча тракторни бригада бригадира гІончалла болх беш ва из. ХІанз юрта боахама машинашта ремонт еш я цун бригада. Январь бетта план 120 процент кхоачашъяьй бригадо. Дика болхло хиларал совгІа, юрта общественни вахаре дизза дакъа лоац Мусас: Ачхой-Мартана халкъа суда халкъа заседатель ва из. 1962-ча шера март бетта хьалххара правосуде гІанда тІа Іохайра из. Цу хана дениз гражданскиі, уголовни гІулакхаш къестадеча дизза дакъа лаца волавелар Муса. Хьалхе суда делашка хьожаш, СССР законаш Іомадеш из ший гражданскиі доккха декхар боккхача бехктокхаме хилар кхетадеш дІаволавелар Муса болх бе. Урус-Мартана юрташка йодача суда выездной сессеца а массехказа ваха хиннав из.

«Лермонтовский» совхоза 1-ча отделене къахьегамхой юкъарча собране шозлагІа а халкъа заседателалла харжа бегалваьв из.

А. ВАСИЛЬЕВ.

ХЬИНАР КХО ЦА ДЕШ

Укх деношка бурув тоха доладир Хаян-Кертерча № 42 йолча скважина. Цига тоха деза бурув 4500 метр я. ХІанзлехьа бІаьш метраш бурув техад цига Старогрозненски бурув деттача контора Люднов Александра кулгалдеча бурув деттача смена. Цига дика къахьийгад бурув деттачун гІонча Дашукаев Абос, болхлочо Чарухин Анатоле. Иштта дика къахьегаш я нов. Битюцке кулгалду смена. Норма тІехкхоачаш а еш теха бурув 200 метр я.

Моттигерча Советий хоржамашта дола тха къахьегама совгІат да из, — йоах бурув деттарий мастера Мишин Павел Ефграфовича. Февраль бетта план ханал дуккха хьалха кхоачашъяра хьинар кхо ца деш къахьегаш ба бурув деттараш.

Т. АЛЕКСЕЕВ.

МОСКВА. 20 ШУ ХЬАЛХА МАУТХАУЗЕН ЯХАЧА КОНЦЛАГЕРЕ ГИТЛЕРОВЦАША КЪИЗА ВИЙНАВ ГЕНЕРАЛ Д. М. КАРБЫШЕВ, СОВЕТСКИ НАХА СИЙ А ДЕШ ДАГАКХОАБ ТУРПАЛ. ЦУН ЦІЕРАГІА Я УЛИЦАШ, ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕШ.

СУРТА ТІА: МОСКВЕРА ГЕНЕРАЛ КАРБЫШЕВА БУЛЬВАР.

А. Стужина сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАРТЕХ БОЛА МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКИ ХЬЕХАМИ КПСС ПРОГРАММА ТІА ИЗ ДЕГІАБАРИ

ПОЛИТПРОСВЕЩЕНИЕ ДЕШАРАШТА НОВКЪОСТАЛА

I.

Іилман коммунизмана ларда еллараша, капиталистически обществерча вІашдухьаленашта кІоарггеи массе оагІорахьарен анализ а яь, хьахьекхар, цу общество хила хьакъ долаш йола классови антогонизмаш дегІаахари ирьялари бахьан долаш революцене из эшаянзеи пролетариата диктатура котъялчзеи ярг ца хилар. Цар хьагучабаьккхар болхлой класса деррирдунен-исторически лоархІам, хьахьекхар коммунистически парти хиланза ярг ца хилар. «Коммунистий Союз» вІашагІъеллар, марксизма эггара хьалхара программни документ оттадир — «Коммунистически парте манифест».

Коммунистически партех, кердача тайпарча партех бола бизза хьехам вІаштІехьбаьккхаб В. И. Ленина, кердача исторически замага хьежжа, марксистски парте идеологически, организационни, стратегически, тактически лардаш массе оагІорахьара кийч а яь. Цо хьаккеллай Коммунистически парти, оппортунистически элементех мукъаьнна, буржуазецарчеи цун пачхахьалкхен Іаьдалцарчеи гІулакхашта революционни йола, деналцеи къонахчалцеи болхлой класс Іаьдал даккхар духьа лоаттабеча къовсама оарцагІъякха, пролетариата диктатура котъякха, социализм хьалъе, коммунизм хьалъеча кулгалде могаргдолаш йола социалистически революцеи пролетариата диктатурай парти.

Парте отта а баь, оппортунисташцарча къовсаме кІалхарбаьккхар Россе социализм котъяла йиш хиларах бола хьехам.

Социалистически эргалонаш хилар бахьан долаш кІоаргга хувцамаш хиннад вай мехка экономически социальнии вахара чухь. Производства средствашта хинна частни доалахье дІаьаккхар. ЧІоагІъелар социалистически доалахье. ВІашагІбеллаб планови боахам. Кхы цІаккха а юхаоттаргйоацаш дІаьхай эксплуататорски классаши сага сага ю эксплуатации.

Политически даькъе партенеи халкъаи керттера карагІдаьннар да къахьегамхошта демократически паргІатонаш Іалашъеш йола социалистически пачхахьалкхе хьаяри чІоагІъяри.

Социализмо хийцад наьха духовни сибат, буржуазни идеологаша вІалла а хила йиш яц яьхар хилар: хьахилар керда саг паргІата къахьегамхо, общественни деятель, гражданин.

Цу тайппара, коммунистически парте кулгалца ший наькъа тІара ерригa халонаши духьаленаши эша а яь, советски халкъо Іалашдир исторически лоацача ханашка СССР-е социализм йизза а массанахьа а котъялга. Дунен тІа мел долча халкъашта социализмага бода никъ биллаб вай мехко.

Партех бола ленински хьехам дІахо творчески дегІабоалабаьб КПСС XX-чеи XXII-чеи съездий решенешка.

КПСС дерригача халкъа парти а хинна дІаэттай аьнна парте XXII-ча съезде теоретически вывод яр — дукхагІа дола адамаш, хІаьта цул тІехьагІа деррига халкъ а болхлой класса позицешка дахар духьа парте дуккхача шера лоаттабаь къовсам йиззача коталонца чакхбаларах йола факт бакъъяр дар.

Кхетадеш да капитализма хьалашка дерригача халкъа юкъара политически организаци а хинна болхлой класса парте дІаотта йиш ца хилар, хІана аьлча цхьан ханна хьаллоаттаде йиш яц эксплуатаци ечуни эксплуатацена кІаллаттачуни хьашташ.

Дерригача халкъа парти а хинна дІаотта йиш яц болхлой парти капитализмагара социализмага довлача хана а. Обществе кхы а классови къовсам лаьттача хана, буржуазенеи пролетариатаи юкъе, социализманеи капитализманеи юкъе шин дагара бола дукха кагий собственникаш болча хана, из долла хІама бахача нахах дукхагІа яр кагий буржуи йолча мехка латтача хана парте чакхъяьхар бокъонца классови пролетарски политика яр.

СССР-е социализм котъялар, советски обществе цхьоагІо чІоагІъялар бахьан долаш мара хиланзар коммунистически партех советски халкъа авангард, цул тІехьагІа хилар цунах дерригача халкъа парти, шерйир цо общественни вахара ерригача оагІонашта лостам телаш йола ший влияни.

Сенца белгалдоалаш да парти халкъа хилар?

Эггара хьалхарча аргІана цо лерхІарашца, уж ше лерхІараш кхоачаде тІаерзаьча цун политикаца. КПСС дерригача гІулакхаша тешал ду парти халкъа духьа яхаш а халкъа гІулакх деш а хилара.

Парте Программа тІа хьахьекха цо лерхІар — укх 20 шера коммунизма материально-технически база хьалъяр. ЛерхІаш дола из гІулакх кхоачашдарца, ший членаш массе оагІорахьара дегІабаьхка хулга Іалашдеш йола, шортта материальнии духовнии благаш йола общество хьаярца хьаштдолаш ва хІара советски саг. ХІаьта цунах латт коммунизм хьалъелга вІаштІехьдаьккха а цунна кулгалдеш а йолча парте дерригача халкъа парти хилара эггара кІоаргагІа йола лард.

Коммунизм бахьан долаш, дерригача дунен тІа чІоагтІа машар оттабар духьа, социалистически система йохаргйоаца цхьоагІо йолаши кхотаеннеи хилийтар духьа, империалисташта духьала, адамий социальни прогресс бахьан долаш лоаттабеча къовсаме дерригача мехкий къахьегамхой вежарашха интернациональни барт-цхьоагІо йолаш хилийтар духьа лоаттабу къовсам ларде уллаш йола машара политика советски обществерча массе а тайпа наьха овлангарча хьашташа маяххара я.

ШозлагІа-дале, парти дерригача халкъа хилар хьахьокх кІоаргта демократически йолча цун гІулакхий методаша а. Къахьегамхой кхыча организацешцарча, халкъашцарча гІулакхашта цхьаккха а тайпа административни бокъонаш йолаш яц партий. Цо деш дола кулгал ше моральни авторитет йолаш хиларах, цун политикеи цо деш дола кулгали дуккхача адамаша нийса хилар бакъдарах латт.

КхозлагІа-дале, парти бокъонца халкъа хилар белгалдоал цун составаца а. ХІанз цаІи ахи миллион совгІа коммунист ва партена юкъе. Массаза а болхлой, ахархой, интеллигенце мугІаршта юкъера доагІача кердача низамца юзаш я из.

Долче, ше лерхІача программни гІулакхашка диллача а, ший политикага диллача а, общества вахара массе а оагІонна деча кулгала методашка диллача а, ший составага диллача а дерригача халкъа парти я КПСС цу деша кІоаргалеи нийсалеи маІанах.

Из дика кхетадеши бІаргагуши доллашехьа а, бакъдар зеркал де безам боацаш болча цхьаболча «теоретикаша» пролетариата классови позицеш тІара из дІаллар, «моральни герз Іодиллари» кхыметтел «капитализм юхаметтаоттаяра гІулакх хьаллацари» лаьрхІар иштта вывод ярах.

Парти дегІайоагІачара керда этап белгалйоал из советски обществера лостам телеи кулгалдуи из хиларах тарра, наха юкъера цун влияни дІахо лакхъяларца, цун лоархІам лакхбаларца. Из хьахьокх дуккхача факторашa.

Коммунистически общество хьалъяра декхараш боарам боацаш чІоагІа доккхийи чоалханеи хиларо дІадех политическии организаторскии кулгалдара боарам лакхагІа хулга. Чурчеи арахьарчеи политика дешаш цхьана вІашагІдувзара, коммунизм хьалъяро дІадеххача тайпара политически организационни кулгалделга кердача боарам тІа даккхара Коммунистически парте лоархІам а гІулакх а лакхданза даргдац.

Парте лоархІам лакхбелга наьха творчески хьинар айдаларца, къахьегамхой общественни самодеятельность тІа-тІа шерагІа йоаржаярца, пачхахьалкхен гІулакхаштен производственеи доал дара къахьегамхой тІа-тІа дукхагІа юкъеозарца дувзаденна да.

Социалистически демократи дІахо дегІайоалаяро, общественни организацей, союзни республикай, моттигерча организацей бокъонаш шеръяро цар гІулакхашта лостам телараи уж вІаштІехьдахараи бола парте бехктокхам лакхбарга вуг.

Вай обществана хьалхашка латтача чоалханерча декхараша Іилман коммунизма теори лакхъяларга вуг, дІадех из исторически дегІаухилга, пропаганда чІоагІъелга, къахьегамхошта коммунистически кхетам балара гІулакх тоаделга, наьха сакхетамчуреи оамалашцареи буржуазех юхедиса во гІулакхаш дІадахар духьа къовсам лоаттабелга.

II.

Коммунизм — коммунистически партеи советски халкъои керттера кхоачашде лерхІар. КПСС Программа тІа я коммунизма характеристика, коммунизм хьалъяра философски, экономически, политически бакъдаь наькъаш, цу тІа белгалдаьхад коммунизм хьалъяра керттера декхараши керттера этапаши. Парте XX-ча, XXI-ча, XXII-ча съездий решенешка, КПСС Программа тІа оттабаьча КПСС генеральни наькъа чулоацам ба керттера практически кхо декхар: коммунизма материально-технически база хьаяр, общество коммунистически гІулакхех кхеяр, халкъа коммунистически кхетам балар.

Советски халкъ шеко йоацаш теш партех, партена тІеххьа дода из. Шоай къахьегамца кхы а хозагІа, йІаьхегІа, низ болашагІа ю советски наха вай Даьхе. Производства боарамга диллача США-ана тІехьакхийна ялла йоалл Советски Союз, хІаьта промышленность дегІаахара темпашка диллача цу эггара чІоагІагІа дегІабенача капиталистически мехкал хьалха йоалаш а латт.

Мехка халкъа боахам дегІабоалабара юкъе шоашкара дакъа лаьцад вай республика къахьегамхоша а. Промышленни производства боарам семилетка ялх шера 1,9-за хІана беннабац аьнна лакхбеннаб. Семилетка шерашка дегІаухаш хьабенаб юртбоахам, дукхагІа хьалъяьй капитальни гІишлош, лакхбеннаб къахьегамхой материальнии культурнии боарам.

Парте бокккха организаторски болх айхха бувзабенна ба ший керттера лостам коммунизма идеалаш котъялга Іалашдарах латташ долча, идеологически фронте даим чІоагІлуш долча гІулакхашца. Парте XXII-ча съездои КПСС ЦК июньски Пленумои хьалхашка оттабир хьдда а къаьгга а никъ — парте идейни герза дерригача тайпашта боевой порядок оттаелга. Іалаьмате боккха болх бу коммунистически парте къахьегамхошта коммунистически кхетам балара гІулакха. Из хьахьокх вай областной парторганизаце гІулакхаша а, цун керттера уйла тІаерзаьй коммунистически общество хьалъер хьалкхевара.

Берригача идеологически балха лард я парте XXI-чеи XXII-чеи съездаша хьалхашка оттаяь теоретически политическии проблемаш Іомаяри дІайовзийтари, коммунизм бахьан долаш лоаттабеча къовсама сийлахь-йоккхача планах городашкареи юрташкареи къахьегамхой кхебар, семилетка толаме кхоачашъяра уж оарцагІбахар.

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІ. 20 февраль 1965 шу.

Колхозий собранешкара

ДУКХАГIА ПАЙДА ЭЦА ТОРОНЕХ

Грозненски района производственни управлене боахамашта юкъе е хьалха латтаращца а е тIехьаюсаращца а лархIа йиш йоацаш я «Советская Россия» яха колхоз. ТIехьаюсаращца лархIа йиш яц из, хIана аьлча цо дIададхача шера паччахьалкхенга шурен дулхи дохкара план тIехихоачашъяьндаь. Планах лаьрхIачул 7272 центнер дукхагIа ехкай колхозо паччахьалкхенга шекара свекла, 111 процент кхоачашъяьй баьца дааргаш дохкара план.

Цхьабакъда, хьалха латтача боахама хила деззача тайпара дац колхоза кхыдола гIулакхаш. Масала, 75 процент мара кхоачашъяьяц паччахьалкхенга ялат дохкара план, планах лаьрхIачул кхоалагIа дакъа совгIа мара бац бехка сом. Эсала хинад соахка колхозе кIа, хьажкIаш, кен, цхьайола кхы культураш.

Шоай боахаме латта хьалаш кхетадеш а, колхоза экономика лакхъяра деша чIоагIа уйла еш а шоаш хилар хьахьекхар артела членаша укх деношка хиннача отчетни собране.

Собране ше яьча доклада тIа колхоза правлене председатела нов. Адсаламова а цул тIехьагIа къамаьлаш даьча колхозхоша а белгалдаьккхар шоай колхозе пайда ца эцаш дуккха а торонаш хилар. Вай лаьтта хий дехкаш да, йоахар цар. Цхьабакъда, хий дехкара гIулакх леладе мадеззара ца леладар бахьан долаш, кхыча боахамий хий ца дехкача лаьтташкачул а эсалагIа хул вай дIайийна хIамаш. Соахка кхозза диллар колхоза кхашка хий, амма дилла деззача хана ца дуллаш тIехьадалийтар, хIьата диллар а дерригача кхашка дIакхачанзар.

Колхозо дIайийна хIамаш дика ца хилара цхьаькха бахьан да царна лерттIа гIулакх ца дар. Культураш дIаювш дола лаьтта ханнахьа аьха а аьхе кийчдац. 1963 шера тIехьа дIадийра кIа, кхоачамхиллал аябь ахандар. Цудухьа 1964 шера лаьттаж аха а оахаш дIайийра хьажкIаш кхыйола культураш. ДIайийначул тIехьагIа а ханнахьа гIулакх дансар, цхьадолча кхашка оасар котдаьлар.

Къаьстта новкъа долаш белгалдоахар собране къамаьлаш даьраша техниках пайда во эцаш хилар.

— Вай гIулакхаш ледара лелаш хилара керттерча бахьанех цаI да,— аьлар ше къамаьл деш колхоза керттерча агронома нов. Власова, — вай механизаторaш эсала хилар. Геттара эсала бу болх тракторни бригада. Делкъа ха хуллаш мара балап вай цхьабола трактористаш балха ара, кхай тIа дIакхаьчача а дукха сеца латт тракторaш, малх лакха болаш чуболх. Цудухьа колхоза новкъостала яьхкача тракторaша дийнахьа 7—8 гектар лаьтта оахача хана цхьаболча вай трактористаша 2—3 гектар мара ахацар.

Цул совгIа, вoай техникана доал дац вай. ХIанз ремонт сихъеннача хана а дукха макхаш, культиваторaш, кхы инвентарь я вай вIалла мичай а ца ховш.

Колхоза боахаме йоккха моттиг дIалоац хьайбай боахамо. ДIадаха шу йистедоаллаш 2080 бежан хила дезаш дар колхозе, амма долаш дараш 1744 мара дац. Коа тIара оалказараши хьакхарчи хоада а яь, берригa теркам доаханна тIабахийта боллашехь, иштта мара кхоачашъяьяц колхозо хьайбаш дебадара план.

Хьайбай боахам тоабара чIоагIа лоархIаме да, йоахар колхозхоша, доакъара база вIаштIехьъяккхар. Соахкарчул кхозза гаргга дукхагIа кийчде деза укх шера гIожа доакъар, къаьстта йол, иштта Iалашъе еза силоси концентратaши. «Советская Россия» яхача колхозах хьакхийттай укх шера Советски районаца хинна А. Шерипова цIерах йола колхоз. 3000 бежани 10000 устагIеи кхаба йиш йола лоаман даьгIенаш я колхоза хIанз. Нагахьа санна колхоза кулгалхоша, специалисташа хьайбаш леладераша цу торонех бокъонца пайда эца чехка хьайбаш дебаде а цар продуктивность лакхъе а вIаштIехьдарг хилар белгалдоахар колхозхоша.

ЧIоагIа теркам тIабахийта дийцар собране хIаман кхомбара дош. Лeладаьча лаьтташта гIулакх дарга дIадахийта доагIачул совгIа 20 эзар къахьегама ди ядаьд соахка механизаторaшта. Планах лерхIачул совгIа массеха эзар къахьегама ди ядаьд баьца дааргаш леладерашта а. Юкъера лаьрхIача бIарччача шера 44 хьахо хиннав соахка колхозе. Царна а дукха къахьегама деноши ядаьд.

Цу тайппара соахка дуккха рузкъа эрна дIадахад колхоза. Цу гIулакхаша дикка зе даьд колхоза боахама. Планах соахка колхозе тIая езаш хинна доход 600 эзар сом совгIа яр, хIаьта фактически колхозо чуденар 400 эзар сом совгIа мара дац. Доходий план кхоачаш ца яра бахьан да плат во хилар, бешах геттара кIезига хIама валар, дулхи тхаи лаьрхIачул кIезигагIа хилар. Доходий план кхоачаш ца еча хана расходаш соьювларо чIоагIа юхадетт боахам тоабалара гIулакх.

Собране къамаьлаш даьраша белгалдаьха кхоачамбоацар сихха дIадаха а ерригача торонех пайда эца а чIоагIдир колхозхоша шоаш тIайийцача решенеш тIа. Собране чIоагIдир 1965 шера дола социалистически декхараш, колхоза правленена тIадиллар бIаьстан балхашта кийчо яра гIулакх сихдар, ерригa техника гарггарча хана тоаяь йоаккхийга, кхы де деза балхаш делга.

М. СУЛТАНОВ.

ДИКА КИЙЧЛУ

Моттигерча Советашка дика кийчо еш ба Шелковской района «Коминтерн» яхача юрта боахама артела коммунисташи моттигера активи. Колхоза парткоме вIашагIъеллай 46 саг чувоагIаш йола агитаторийи лекторийи коллектив. Производственни бригадашка, фермашка, станицашка, хьайбаш леладерий поселкашка бахача наха юкъе хоржамий хьакъехьа материалаш дIайовзийташ ба агитаторaш.

Къахьегамхоша де а доагIаш сий ду агитаторий Федина Валентина, Деревянко Анатоле, Медведев Федора, Ерошкина Надеждай, дуккха кхыбарий. Советски хоржамий системах, КПСС ЦК октябрьски ноябрьски Пленумий решенеех, СССР Лакхехьарча Совета V-ча сессех лаьца читкаши беседаши яьй укказа. Шоай беседаш колхоза производства практически, творчески гIулакхашца айхха ювзаш ю цар.

ЧIоагIа уйла тIаяхийта ладувгI колхозхоша Новощедрински школа хьехархо йолча Кремлевская Галина Петровнас ешача лекцешка.

М. ТКАЧЕНКО.

СИХДЕ КХАШКА УДОБРЕНЕШ ЙОХКИЛГА

ДIайийна культураш дика хьувкъийтара новкъостал ду лаьттанга йоагIача тайпара удобренеш дIакхачийтарои кхашка удобренеш яхкара болх хьисапаца вIаштIехьбаккхарои.

Хьайоаккхаш йолча продукцега дIадодар чухнахьа а доаккхаш, удобренеш нийса кхашка дIакхачийтара даькъе дика хьокхам луш вIаштIехьбаьккхаб минеральни удобренеш тувсара болх Грозненски района Грозненски опорно-хьокхама совхозе.

Вагонашкара йоагIашехьа а кхай тIа яхача принципах тIаух укказа дуккха тоннаш минеральни удобренеш. Совхоза цIерах тIаухаш йола минеральни удобренеш вагонашкара автосамосвалашта тIайотт, цар уж хьошшехьа дIахьо самолеташ тIайоагIача метте кхай тIарча складашка, хIьата цигара уж дIатIайотт юртбоахама авиаце самолетий бункерашка.

Республика боахамаша укх шера юртбоахама культураш дIаювргйолча лаьтта уж культураш дIаелехьа хIанззехьа а кхашка дIакхачийтай 4930 тонн минеральни удобренеш, хIьата гурахьа дIадийнача ка болча ялаташта подкормка еш кхы а 4137 тонн фосфорнии азотнии удобренеш а тайсай.

Кхычар хьокхам эца а мегаргболаш, минеральни удобренеш кхашка дIакхачийтара болх дика лелабу Грозненски района колхозашеи совхозашеи.

Кхашка удобренеш дIакхачийтара болх иштта дика камаьхал йоалаш лелабу Сунженски районерча колхозаша а.

Цхьабакъда, дIайийнача хIамашта чIоагIа эшаш а уж дика хьувкъийташ а йолча минеральнии моттигерчеи удобреней хам ца беш, из гIулакх тесса леладеш моттигаш дукха я.

Шаьла района «Джалка» яхача совхозе складашкеи тховнех ладар чуухаш йолча кхоаленашта кIалхеи дIаоттаяь лоаттаю минеральни удобренеш. Уж хий кIал а ухаш йошаю, кхера санна чIоагIлу, царех хьабала йиш йола пайда бов.

Наьсарен районерча «Октябра 40 шу» яхачеи «Экажевскийи» совхозашка кагийча кучкилгех кхашка Iоувттаду дIакхухьаш дола кхо. Дукха пайданагIа хургдар йоккхий кучкаш а еш из Iоувттадеш хилча, тIаккха цунца дукхагIа Iовргьяр дIайийначa культурашта эшаш йола хIамаш.

ХIанз укх сахьате массанахьа а, республикерча дерригача боахамашка кхашка кхо дIакхухьаш латт.

1965-ча шера 1-ча феврале баь хиннача балхах, укх шера хIамаш дIаювча лаьтта дилла кхо 150 эзар тонн дар, хIаьта дерригa дилла дезар 480 эзар тонн да.

«Назрановский» совхоза Яндарерча отделене механизаторaша лоацача хана кхашка дIадиxьад 780 тонн кхо, хIаьта Аьлти-Юртарча отделене механизаторaша — 960 тонн. Укхаза лаьрххIа караийцад дIайийна хIамаш дика хьувкъаргйолаш лаьтта тоаделга. Из иштта де а доагIа, хIана аьлча, цкъа-дале, наькъаш дехачул тIехьагIа кхухьачул дуккха а аттагIа да гIор йолча хана кхо кхашка дIахьолга, хIьата шозлагIа-дале, лоа дашалехьа, кхашка лоа уллача хана кхо дилларо йиш хулийтаргья лоа дашача хана лай хица цхьана кхоцара пайдана хIамаш латтах чуяийта. Уж хIамаш чIоагIа эшаш я дIайийна культураш дика хьалтIаялара. Цудухьа гурахьа ялаташ дIадийнача 770 гектара тIа хIанззехьа минеральни удобренешца подкормка яр геттара нийса даьд Яндарерча отделенерча къахьегамхоша.

Ялат дIалувшшехьа а цунца цхьана удобренеш дIатовсаш хилча цу балхага дIабода мах кIезигагIа хул. Из деш хилча аьттув болашагIа я гранулированни (бурилгаш йола) суперфосфат. Уж екъа йолаш товсаш я. ДIадувча фуца чIоагIа дIаэ а йийя, селкаш тIа оттаяьча яьшкашка Iочуйоассаю удобренеш.

Йолаш я йошаь коача удобренеш тувсаргйолаш, лаьрхха цу гIулакха хьаяь машинаш а.

Химе даьккъе гучаяьнна керда говзалаш бахьан долаш хIанз укх сахьате арахеца йолаеннай 20 процент пайданера хIамаш йола моллагIа суперфосфат хийца ца Iеш, лоадама хIама ца эшаш 50 процент пайданера хIамаш шийха йоахкаш йола суперфосфат а.

Гаьннарча моттигашка дIакхахьа аттагIа а пайданагIа а я цу тайпара суперфосфат, хIана аьлча латтана эшаш йоаца хIамаш дуккха кIезигагIа кхухь тIаккха дIа-хьа, дукхагIа хул цунца бокъонца латта тоадеши баьцовгIашта пайда лупи йола хIамаш. Геттара дика я лоадама хIама ца эшаш 70 процент пайданера хIамаш йоахкаш йолча азотнофосфорни соединенеех латташ йола аммофос а.

Нагахьа санна фосфорни удобренеш латтанга дIакхачийтар хьувкъамаш-совдахара беркат доалаш дале, азотни удобренеш латтанга дIакхачийтаро новкъостал ду тIерча баьцаша а кIалхарча овлаша а дегI дахьача хана царга сихагIа детIдайтара, хIьата хургдола хьувкъамаш тIадахьараш уж ма дий.

Коача азотни удобрени — аммиачни селитрана нийсса чIоагIа эффективни йола хина аммиак яха удобрени хьаяра никъ корабаьб хIанз. Иштта пайдана йола из удобрени кийчъярга дIабода мах дуккха а кIезигагIа ба. Удобренешца лаьтта тоадарах доала беркат алхха хьувкъамаш совдоахилга хинна Iац. Хьаяь маьхк а кхыйола хIамаш а геттара дика хула хьоар доалаш дола кIа эш мехка. Цу гIулакха а новкъостал де дезар хими я.

Фийгашка шура йоттача хана ялато пайда эцаш йола азота форма кхоачам болаш йисац лаьттанца. КIа хьахулаш йолча цу эггара бехктокхамерча хана азот дIа ца кхачарах кIезигагIа хул кIи фийгашкара белок, эсалагIа хул цунах хьадоала хьоар а цу хьоарах хьаяь хIамаш а.

Ка баккха болабеннача юкъагIа гурахьа дIадийнача кIина азотаца подкормка йича йиш хул кхоачамболлаш азот ца хилар дIадаккха, дуккха клейковинаш а йолаш дика кIа хьахилийтара мел эшар де.

Новкъадале а, вайцига хIанз а тIехьа болаш ба кIа дIадийнача кхай тIа удобренеш, къаьстта а азотни удобренеш яхка лоархIа ца беш бола специалисташ. Азотни удобренеш ехкача кхай тIара кIа Iодуж, лхаш, бахьан а доахаш. Цхьабакъда, уж удобренеш ехкилгах кхера везаш цхьаккха хIама дац.

МергIилг онк долаши ка геттара беркате болаши да «Безостая-1» яха гурахьа дув кIа. Нагахьа санна шийй ханнахьа из чуэцаш хилча, мелла чIоагIа хьийкъача а ка хьалкхаба низ кхоач «Безостая-1» яхача кIи онк долча мергIилга, хIаьта агротехника сов ме яьккх дукхагIа беххам беш из хиларо йиш хулийт эггара хьалха латташ дола агротехнически гIулакхаш юкъедоладе, хIаьта цу гIулакхашта юкъе боккха лоархIам болаш я удобренеш.

Ховш да, Шаьла, Урус-Мартана, Сунженски производственни управленей колхозийи совхозийи дуккха лаьтташ дIадийнача фуна а хьалтIаяьннача хIамашта а зенаш деш йолча тайп-тайпарча садоахкача хIамаша бIехдаь хилар, цар хьувкъамаш чухнахьа а доахаш, чIоагIа нийлхъю хьалтIайоала хIамаш. Зенаш деш йолча садоахкача хIамех а тайп-тайпарча лазарех а лораю баьцовгIаш дIадувча фуца цхьана лаьттанга дIакхачийтача гранозана, гексахлорана, иштта кхыча химически средствашa.

Х. МАХИТАРОВ.

БАКУ. ЩIагIа лелаеча холодильника чу ша байта 5 сахьат ха еза. Гарун Абдулович Агаева хьаяьй 8—10 минута камера чура шелал 29 градусага кхоачаш йола морозильник. Цунца цхьан ханна хи проводах дIахеттача йIоахъеча камеро дIачакхдувлаш дола хий 60—70 градусага кхоачаш дIоахду.

Цу ше хьаяьча «Север-Юг» аьнна цIи тиллача кердача оатхало торе хулийтаргья эшача чехкка ша хилийта а сиха талхаш йола продукташ лоаттае а. ЦIен-наьнага массайолча хана дIайха хий хургда. Кердача приборо хадданза болх беш хилча а бетта 8 киловатт-сахьат мара электроэнерги йоагаяц.

Сурта тIа: Г. А. Агаев «Север-Юг» яхача морозильника уллув.

З. Мкртычянца сурт.

ТАСС фотохроника.

МИЧАД ШО, КЪАЬНА ТРАКТОРИСТАШ?

Гаьна яц бIаьсти. ХIанзле а гучаювл цун белгалонаш. Кастта кхашка йолалургья нохарашн селкаши тIехьа а йийза низ бола трактораш. Цудухьа къаьстта сихбала декхарийла ба ахархой укх юхебисача цхьан шин бетта бIаьстанна еш йола кийчо лерттIа чакхъяккха.

Наьсарен районе чуйнна къахьет юртбоахама машинаш кийчъеш. Дукка ха йоацаш «Назрановский» совхозе комисси хилар ремонтера араяьннача техника тохкам беш. Баккха бехк боацаш къахьийгад ремонтникаша.

Бакъда, трактораш кийча хилар пайда бац, цар тIа шин сменах болх бе кадраш ца хилча. Ховш да шерагара шерага юртбоахама машинех бизза пайда районе хьаэцаш хилар. Совхозашка нагтахьа мара шин сменах тракторaша болх беш моттиг нийслац. Цун керттера бахьан да трактористаш ца тоъар.

ДагадоагIа, дIадахача шера «Октябра 40 шу» совхоза Долакха-Юртарча отделене 14 тракторист ца тоъаш корзагIа баьнна хьийзар кулгалхой бIаьстан балхаш юкъекхаьчача хана. Трактораш бригадашка дIаэтта латтар, боахама доккха зе а деш. Иштта дар «Экажевский» совхоза отделенешка а. Цудухьа хIара тракторо даьча условии оахамга диллача республике эггара кIезига хьокхамаш Наьсарен районе дар.

Цхьан сагага трактора тIа шин сменах кулгалхоша болх байташ моттигаш а нийслора района боахамашка. ТIаккха отчеташ дIателлар трактораш шин сменах болх беш я, яхаш.

Уж кхоачамбоацараш укх шера хилийта йиш йолаш дац. Из хов совхоза директорашта, керттерча специалисташта, ха бокъо я из гIулакх района кулгалхошта а.

Районе укх шера шин сменах болх бара веррига а 435 тракторист эш. ХIанз болаш ба 307. Трактористий курсашка 82 саг вагIа. Цу цифраша хьахьокх 46 тракторист кхы а эшалга. Мичара бахьаргба уж? Из ховш дац. Нагахьа санна шин саг трактора тIа лаьрхIача сеца латта езараш 23 трактор я. Цул совгIа, хIанз деша багIарех бокъонца бола трактористаш хургба ала йиш яц. ДукхагIа йолча моттигашка йоагIача ларда тIа латтац уж Iомабелга. Литература, хьокхама пособи, лерттIа помещенеш яц. Дукха бус занятешка хьа ца боагIаш, дешар дита а нах ба. Цудухьа 82 саг трактора тIа ховргва аьнна тешшаме ала йиш яц хIанзехьа.

Мичара лохаргба ца тоъа трактористаш, малав цу гIулакха оарцагIа вала везар? Дуккхача хана денз болх а баь дика опыт йола механизаторaш дукка ба районе хIанз кхычахьа балхаш деш, я балха боацаш. Уж хьалаха беза, юха безам тIабахийта беза цар шоай специальноста. Уж кхашка юхабоагIаргба нагахьа санна цар хьашташ кхоачаш хургдола наькъаш царна дIахьокхе.

Цу гIулакхага хьажа беза совхозий керттера инженераш, директораш, уж корабоагIаргба.

Тоъал механизаторaш Iалашбара де мел дезар де деза района, боахамий кугалхоша, пайда эца беза ерригача торонех.

М. ХАНОЕВ.

Ялат хьувкъадар духьа

Совхоза рузкъа кходе йиш хулийт механизированни звенош. Цунах тхо тийшар дIадахача шера итогаш еш.

Тха звено вIашагIъеллар соахка бIаьсти ялалехьа хьалхха. Шу доладелча денз тIагIертта къахьега йиш хиланзар тха, звено тIехьа вIашагIйолларах. ХIаьта а аз кулгалдеча звено 45,7 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуера соахка хIара гектара тIара. Шаьла районе эггара дарегIа хилар оаха хьалкхеяь хьажкIаш.

Цхьабакъда, соахка цхьадола гIалаташ хилар тха балхаца, уж хиннадецаре кхы а дикагIа хьувкъам хьалкхебе йиш хургьяр тха. Цкъадале, лерттIа кийчданзар лаьтта, из бахьан долаш агротехнически дикагIча хана дIае кхензар тха хьажкIаш.

Укх юртбоахама шера леладергдола лаьтта соахка август бетта делар тхона, хьахьожайир эшаш йола техника. Цу хана денз кха кийчдеш да тхо. ХIара гектара тIа 15—18 тонн кхоачаргдолаш кхо диллад звенос хьажкIаш юврийолча 200 гектара тIа.

Оахош аьхар оаха зябь, тIахьежаш лоаттабир оахам дика хилийтара, тракторaши тIехьатосса инвентари тоаеча дакъа лаьцар звено членаша.

Опыто хьахьекхад тхона тхоай хьалашка а эггара дикагIа «ВИР-63» яхача фух йола хьажкIаш хьувкъаш хилар. Цу фух йола хьажкIаш оаха кхоачамбалда Iалашъяьй. Технологически карта хIанзе а оттадаьд.

Укх деношка кхы тIа а моттигера удобренеш кхашка дIакхухьаш да тхо, хIаьта минеральни удобренеш хьажкIаш дIаювча хана тоссаргья оаха. ХIанзчул тIехьагIа цIаккха а лаьгIбе йиш яц хьажкIаш кхеяра лоаттабу къовсам. ХIана аьлча, хIара гектара тIара 60 центнер фуалъяьха хьажкIаш яха аьнна декхараш тIайийцад оаха. Оаха кхоачащдергда тхоай дош.

С. АБДУЛАЕВ,
Шаьла района «Шалинский» совхоза шоллагIча отделене хьажкIаш лелаеча звено звеньевой.

Керттера уйла тIайохийт идеологически балха идейно-теоретически боарам лакхбара, вахарцара цун органически бувзам вIаштIехьбаккхара.

ТIа-тIа дукхагIа хулаш ба марксистско-ленински теори Iомаераш. Укх шера политически дешара сеть вай мехка коммунизм хьалъяра лоархIамегIара проблемаш, дунен социалистически система дегIаахар хIанзарча этапе коммунистически болхлойн партей стратегии тактикеи Iомаярга ярлацa дувзадена деша багIараш 108 эзар сагага дIакхаьчаб.

Идеологически балха тIа лоархIамера моттиг дIалоац республика къахьегамхой халкъашцарча доттагIлен, социалистически интернационализма, уйланца хьалхкебаро, чIоагIа теркам тIабохийт дIаяхача къаьнарча замах юхедиса во гIулакхаш, къаьстта а дына гIулакхаш, дIадахара. Наьха ханашка, къамашка, кхыча башхалонашка хьежжа вIаштIехьбоаккхаш ба идеологически болх. Къаьстта чIоагIа терко ю кхалнахаи кагирхоштеи юкъе беча балха. ГIулакхаш чакхдоахаш латт Iилман учреждений, моттигерча писателий, кхыча творчески организацей болх тоабара.

Советски наьха коммунистически сакхетам лакхлуш, марксизма-ленинизма идеяшта боарам боацаш чIоагIа уж мутIахьа хилар гуш да советски халкъо доахача къахьегама толамашка тIа-тIа шерлуш латтача социалистически яхье, коммунистически къахьегама тIехьарча боламе.

1965 шу хьатIакхоачаш берригача мехка дIахезар Iилмахоща творчески бувзам а болаш укх кхаь — диъ шера шоаш кийчъеча продукце лоархIамегIарча тайпашта дунен тIа дикагIйолча стандартий боарамга кхача аьнна декхар тIайийцача 20 московски 18 ленинградски заводийи фабрикийи коллективай башкалица гIулакх. КПСС Центральни Комитетои СССР-а Министрий Советои могадир из маьхера гIулакх. Из инициатива шерра хьаллаьцар вай республикерча хьалха латтача предприятеша. Дика белгало я, мехкарча кхыча предприятеша хьаллоацаш лоархIамера гIулакхаш вай предприятешка а доладеш хилар. Хьаллацэ йоагIаш инициатива я комплексни экономически эффективность бахьан долаш ях йолаяьча Грозненски нефтемаслозавода коллективо дIайоладьр.

Советски наьха творчески хьинаро хьакхеллар социалистически яхьа сий долашагIа йола форма—30 миллион совгIа саг шийна юкъеэзан къахьегама турпален, къахьегамхошта коммунистически кхетам балара дуккхача наьха школа а хинна дIаэттаи бола коммунистически къахьегама тIехьара болам. Вай республике бIаь эзар совгIа саг ва цунна юкъе дакъа лоацаш. 7 предприяти, 195 цех, 1870 бригада, 17 эзар совгIа саг ва коммунистически къахьегама коллективаши ударникаши яха сий дола цIи лелаеш. Цхьабакъда, цунца чакхбоалаш бац коммунистически къахьегама тIехьарча болама лоархIам. Цо Iалальмате йоккха воздействи ю къахьегамхой вахара дуккхача оагIонашта.

Парте генеральни никъ чакхбаккхара лоархIамегIара хьал да экономикеи культуреи хьалъеча ерригача участкашка деш дола партийни кулгал чIоагIдар.

Коммунистически парте политика эггара чIоагIагIа белгалйоалаш йола оагIув реализм я. Парте, наьха творчески хьинар вIашагIтохаш а дагалаттача сийлахь - доккхача гIулакхага—коммунизм хьалъяргахьа дегзадеш а, кIоаргга анализ ю экономически, политически, культурни вахара чоалханерча процессашта, цу ларда тIа нийса решенеш кийчъю. Халкъа боахама декхараш цу тайпара къестадеш хилар гойташ бола хьокхам ба СССР-а Лакхехьарча Совета пхелагIа сесси. Цига яьй халкъа боахама планаш кхоачашъяра итогаш, гучадьхад цIенхашттара кхоачамбоацараш, тIайийцай 1965-ча шера мехка халкъа боахам дегIабара план. Планах лаьрхIад къаман доход дика совъяккха, юртбоахама продукции халкъа эша товараши дуккха а дукхагIа хьаде, халкъа эша предметаш хьаду производство дегIаахара темпаш производства средстваш арахецара темпашта гаргакхоачае, бахача наьха реальни доходаш дикка лакхъе.

ХIара союзни автономни республике халкъа боахами культуреи дегIаяра планаш оттаяьй. Керда гIа боаккхаргба вай республико а. ХIанз Грозненски химически комбината коллектива инициативах социалистически ях ярджаш латт семилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяр духьа. Кердача шера хьалхарча денношке а денз творчески къахьега болабеннаб республика къахьегамхой.

Цу тайппара, коммунистически партега мара дулургдолаш дац коммунизм хьалъяра берригача балха нийса кулгалделга, из дика вIаштIехьбаьккха, планах, Iилманца бакъдаь чакхбоахилга. Коммунизм толаме хьалъяра лард я ленински парте генеральни никъ.

III.

Владимир Ильич Ленина даим кийчъеш, эргайоахаш тоаеш хиннай партийни вахара нормаш. Партех болча марксистско-ленински хьехамгара хьайоагIаш я партийни вахара ленински нормаш, царех латт цун чухьарча вахара бокъонаш, массе тайпарча цун балха формаши методаши. Цар шоашта чулоац демократически централизми парте чухьара демократии лерраагIа чакхйоахилга, парте идейнии организационнии цхьоагIо, берригача коммунисташа Уставо дIадехараш кхоачашделга, ерригача парте цхьа дисциплина лелаелга, парте болча наьха хьинари самодеятельности дегIакхувлилга, критикеи самокритикеи шерагIа йоаржаелга, халкъацара бувзам чIоагIбелга, коллективни кулгалделга. Владимир Ильич Ленина оттаяь партийни вахара нормаш вай парте берригача балха закон а хинна дIаэттай.

Коммунистически парте, КПСС, XX-ча съезде культ личность геттара харцахьа а лаьрхIа, шерра болх дIаболабир партийни вахара ленински нормаш юхаметтаоттаяра. Ленински организационни лардаш толхаца йолийташ хьал а лоаттаеш, парте цунца цхьана эргайоахаш тоаю чухьарча вахара нормаш, ший балха формаши методаши.

КПСС XX-еи XXII-чеи съездий решенешка, парте Программа тIеи Устава тIеи дIахо а дегIайоалаяьй партийни вахара ленински нормаш. Устава тIа оттаяь организаце организационни принципаш ювзаенна я парте оттаяьча генеральни планаца, коммунизм бахьан долаш цо лоаттабеча къовсама стратегеци тактикацеи.

Парти организационни вIашагIйолларен цун дерригача чурча вахарен кулгалдара принцип я демократически централизм.

Парте XXII-ча съезде тIайийцача КПСС Уставо хьахьокх из парте чухьара демократи дIахо дегIайоалаяра новкъа баьккха боккха гIа хилар. Лакхлуш латт парте члений хьинари самодеятельности, чIоагIлуш латт кулгалдеча органийи цар болхлойи балха лоаттабу тIахьожам а, коммунисташа дакъа дукхагIа лоац парте политика вIаштIехьа йоахачеи чакхйоахачеи, критикеи самокритикеи дегIайоалаеча.

Парте чухьарча вахара дIахо демократизаци яра тIадерзадаь да мах телаш йола партийни органий аппарат кIезигьяри цунна юкъе штатни йоацача активо общественни хьисапе болх бари. ХIанз общественни хьисапе болх беш миллионаш активисташ ба. Парте Нохч-ГIалгIай обкоме, горкомашка, райкомашка болх беш я штате йоаца 40 отдел, 60 совгIа комисси, совет, группа, сектор, эзар гаргга штате йоацача отделий заведующеш, цар заместителаш, штате боаца инструкторaш.

Демократически централизмагара хьайоагIаш йола партийни кулгалдара лакхера принцип лаьрхIай В. И. Ленина коллективни кулгалдарах.

Парте Программа тIеи Устава тIеи белгалдаьд тIехдаьккха доккха гIулакх къаьст-къаьстача болхлой карадахийтарaи уж коллектива тIахьожама кIалхарбалийтарaи тIадерзадаь цхьадола гIулакхаш.

Коллективни кулгалдар — из да тохкамах чакхдаьнна герз, вай партена карагIдаьнна Iалальмате доккха политически хIама, культ личноста рецидивашта духьаларча лоархIамегIарча гарантеех цаI. КПСС ЦК октябрьски ноябрьски (1964 ш). Пленумий решенеш — парти ленински принципаштеи парте а паччахьалкхен а вахара нормаштеи тешаме хиларах дола къаьгга бакъдар. Коммунизм хьалъеча партеи цун моттигерча органийи кулгалдара лоархIам чIоагIбар, хIара—областа, края, республика боахами культуреи дегIайоалаяра декхараш толамегIа кхоачандар духьа КПСС ЦК ноябрьски Пленумо дийза даргдоацаш лаьрхIар парте XXII-ча съездо тIайийцача КПСС Устава керттера дакъа а хинна юкъеяхача, партийни организацеши цар кулгалду органаши территориально - производственни белгалонах вIашагIйохкара принципа юхатIадерзилга.

Парте лард я юххьанцара партийни организацеш. Цар лоархIам даим лакхлуш боагIа. Социализм хьалъеча шерашка, къаьстта а укх тIеххьарча шерашка дика чIоагIъеннай юххьанцара парторганизацеш, лакхбеннаб цар лоархIам, шерденнад цар мугIараш. 1922-ча шера 22 эзар совгIа мара юххьанцара организаци яцар парте, 1941-ча шера — 184 эзар, 1964-ча шера 310 эзарнега дIакхаьчар уж. Царна юкъе ва 11,5 миллион коммунист. Вай областной парторганизаце 1029 юххьанцара парторганизаци я, цу даькъе 300 гаргга промышленносте, гIишлошъеча, транспорте, бувзаме, 114 юрта боахаме а йолаш. Юххьанцарча парторганизацеша боккха организаторски кхетамен болх бу промышленни предприятешкеи гIишлошкеи, колхозашка, а совхозашка а, учрежденешкеи дешара заведенешкеи. Царга гIолла наха практически кулгалду парте, ший политикеи решенеши чакхйоах. Из тешшаме хьахьокх, масала, Грозненски нефтемаслозавода, «Малгобекнефта» НПУ цхьоалагIча промысла, вагонни депо, Сунженски района «Победа» яхача колхоза, дуккхача кхыча партийни организацей гIулакхаша. Цу ерригнеша а творчески къахьегарах оарцагIйоах коллективаш, уж латт коммунистически къахьегама тIехьарча болама керте, цар Iалашду производство айяра доккхий декхараш толамегIа кхоачашделга, коммунизм хьалъерий моральни кодексо дIадехарий ларда тIа наха кхетам лулга.

Парте чIоагIали лоархIами сенах тийша да аьлча, из цун составах, парте члений гIулакххехи лоархIамахи тийша да. Цудухьа даим йоакхо ю парте, коммунистий хьинар айдара, цар сий лакхдара. «Вай декхарийла да — яхаш хьийхад В. И. Ленина, — парте член цIи а кхетам а лакхбе, лакхбе, кхы тIа а лакхбе...». Вай деношка кхы а дукхагIа лакхлу коммунистий лоархIами бехктокхами. Парте членах доалла лоархIамегIара гIулакх да коммунизм хьалъеча цо хьинарегIа дакъа лацар. Цунца белгалдоал общественни къахьегамера, коммуниама материально-технически база хьалъечара, социалистически общественни отношенеш чIоагIъечареи эргайоахаш тоаечареи, коммунистически нравственноста нормаш кхоачашъечара коммунистий керттера декхараш а.

Демократически централизма принципа ларда тIа латта партийни вахара ленински нормаш, дерригача мехкашкарча коммунисташа бакъдечох, ерригача марксистско-ленински партей балха тIа хиланза даргдоаца закон да. Парти организационни вIашагIйоллача демократизми централизми органически шоайла ювзаро балха тIа Iалальмате нийса лостам тела йиш хулийт цунга, вIаштIехьдоаккх партийни мугIараш цхьоагIо йолаши кхотаденнеи хулга, лакхду коммунистий хьинари творчески инициативеи. Духхьал цудухьа гIерта а гIийртаб, хIанз а гIерт массе тайпа оппортунисташ ларде уллача цу ленински принципах.

Марксеи Ленинеиваскеташта, дунен революционни болама традицешта тешаме йолча, 1957-чеи 1960-чеи шерашка хиннача Московски совещанеша нийса отта а ль чIоагIйир вежарашха йолча партешта юкъерча гIулакхий керттера принципаш.

КПСС-о машар боацаш къовсам лоаттабу оппортунизма моллагIча а формашта духьал, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама цхьоагIон ленински принципаш, пролетарски интернационализма принципаш нийса чакхъяхар духьа.

ХIара денкарча вахаре шоай опытага гIолла теш советски нах, парти, цун Центральни Комитет XX-чеи, XXI-чеи, XXII-чеи съездашка, КПСС Программа тIа оттабаьча ленински генеральни наькъа тешаме хиларах. Цу наькъаца ба парте, дерригача халкъа лоIам, цо чулоац цар коллективни кхетами хьаькъали. Из чакхбоахаш партеи халкъои беча балхацара дерригача дунен тIарча миллионаш болча къахьегамхошта корабоагIа шоай революционни къовсаме дегаш урауттадеши чIоагIале телаши бола хьаст.

Партех бола ленински хьехам — керда общество толаме хьалъяр духьа, дунен халкъашта юкъера коммунистически болам цхьоагIо йолаши кхотабеннеи хилийтар духьа лоаттабеча къовсаме низ бола идейни герз.

Н. АЛЕКСАНДРОВ,
исторически Iилмай кондидат.

АППАРАТЧИК ДАКАЕВ

Грозненски химически комбината № 7 йолча цехе цхьа смена яц аппаратчика Дакаев Іабдуллас болх ца беш. Масса сменашкарча болхлоша сий ду цун. Цо болх бу участок даим тешаме я, цхьа моттиг нийсъеннаяц къахьегама дисциплина е технологически режим толхаяь.

—Езача фракцей колоннай болх дика ховши хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдеши ва аппаратчик Іабдулла, — йоах смена начальника Архипов Анатолий Андреевича. Дуккхачарна ший балха говзал дІаІомаяьй цо.

ХІанз цо Іомавеш ва Далдаев Салаудин. Ший хьехархочох лаьца Салаудина дийцар тхона.

— Дакаев Іабдуллеи сои цхьан юрта дахаш да тхо—дувца волавелар Салаудин. Цо технически училище йистелькккхай 1962-ча шера, хІаьта аз укх шера йистейоаккх из училище, — йоах Салаудина. Химически комбинатах, шийца къахьегача болхлоех лаьца Іабдуллас дувцарах безам тІабахар са химически комбинате балха ваха.

Химически комбинате балха венача тІехьагІа се из волча балха хьожавича чІоагІа гІадвахар со. Хьалхарча дийнахье а денз ца ховр хьахьехаш, доагтІар дІадехаш дукха къахьега волавелар из соца. Массехказа чакхдаьлар тхо массайолча узлашкеи отделенешкеи гІолла, аппараташи колоннаши сенах латт, цар беча балха схема йовзийтар цо, кхоачамбоацараш мичахьа хила тарлу хьахайтар. Иштта дика вувц из вокхагІволча аппаратчика Фоменко Николая а. МоллагІа бале а цунга дІабенна болх толамца кхоачашбу цо,— йоах Николая.

Цхьа масал доаладергда вай. Газ йокъаергйолаш узлага болх байтар эгтара халагІчарех лоархІаш бола болх ба. Дукха къахьега дезаш хул цига. Цига болх беча хана кхозза ший хьинар сов а даьккха шийцара новкъостий цецбоахаш дика болх бу цо. Кхаьнне бу болх ше цхьанне кхоачашбу цо яхаш вувц из аппаратчикаша. Из цунна карагІдоал цу балхаца кулг шаьрдаларца.

Цкъа беррига теркам тІабахийта прибораша беча балхага хьожаш вар Іабдулла. ЩІаьхха колоннашкара температура лакхъелар. Цу сахьате дагаехар цунна узлай чоалхане схема. Температура лакхъяла тарлуш дола бахьанаш дукха дар. Колоннашка шийла хилар е клапанаш — регуляторащ болх нийса ца бар, кхыдараш. Царех цхьа бахьан мело а ца еш сиха хьалаха дезаш дар. Балха опыт йоккха хиларо вІаштІехьдалийтар из бахьан сиха хьа а леха балха юкъера кхоачамбоацар дІадаккха.

Цхьаькха масал. Нагахьа колоннай куба температура 30 градус лохъелча, боккха мах бола этилен яха газ йов. Из кІезигагІа йойтара къовсам лоаттабар технологий керттера декхар да. Дукха ха йоацаш абсорбце узла турба чурча хих ша бир. Хий узле хьачудагІацар. Новкъостала Іабдулла вийхар аз, — йоах вокхагІволча аппаратчика Медведев Ростислава. Кхо сахьат доаллшехьа хий дІадоладалийтар цо, Уж санна дола дикадараш кхы дукха да цунна карагІдийнна.

1959-ча шера технически училище деша вахар Іабдулла. ТІехдика чакхъьаькххар цо из. Цул тІехьагІа лакха балха разряд а енна ше практике хиннача химически комбинате балха хьожавир из. 15 вахте болх баьчул тІехьагІа КГФ яхача узле балха хьожавир нов. Дакаев. Цу узле беш бола болх толамца карабербазбича, дІахо ший балха говзал лакхъе лаьрхІар цо. Дукха ха ялалехьа абсорбце узле беш бола болх а дика карабербазбир цо. Цул тІехьагІа цхьа шу доаллашехьа ректификаце болх а дика Іомабир. Юххера а газ дІа-юха екъача узлай болх а байзар нов. Дакаева. ХІанз цехе цхьа узел яц цо болх ца беш. Цехерча болхлошта юкъе эггара хьалха коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи еннай цунна. Цу цІера сий лакха лоаттадеш хьавоагІа из.

Общественни балхах а хьинаре дакъа лоац Іабдуллас. Из ва участкови уполномоченни. Общественни порядок нийса лелаяра дукха къахьег. Патрулашта инструктаж тел. Вахача моттиге прописка яь йий хьеж, кхыдараш.

И. ДРОНКИН,
Грозненски химически комбината бувзама отдела начальник.

Грозерча В. И. Ленина цІерахча культура Двореце общественни хьисапе болх беш я тайп-тайпара сектораш. Уж вІашагІъеххай дуккхача школай дешархоех, масала, вІашагІа а елла болх беш я «Пионерий сий» яха клуб. Цун председатель я № 20 йолча школа 6-ча класса дешархо Харадян Светлана.

Сакъердаме дІахьо дешархоша цу клубе шоай мукъа йола ха. Укхаза тайп-тайпара ловзараш ду, ашараш лекх, халхараш Іомаду.

Сурта тІа: вайнаьха халхар Іомадеш да бераш.

П. Плиева сурт.

ХІАНА УХ БУВЗАМА КОНТОРЕ ЖАЛОБАШ?

Наьсарен бувзама конторе хІара денна цатоам увтт. Тамаш а яц: хьа мел даьхкача письмошта юкъе дукхагІа яраш жалобаш я. Цул совгІа са даккхийтац еттача телефонаша, леткъа хьачуухача наха.

Фу йоах къахьегамхоша, хІана ду цар бувзамхой сагот? Бехк бац наьха. Нийса да цар хьалхашка увттаду хаттар. Оаха хьаяздаь газеташ, журналаш ший ханнахьа хьа хІана дахьац тхона, йоах цар.

Дукха нах ба Наьсар-Керте ер шу доладелча денз шоаш хьаяздаь газеташ бІарга ца гуш. Цу юртарча юкъерча школе 10-ча классе деша багІа. Джандигова, Муцольгова, Медов, кхыбараш кхозза-диазза хинаб Наьсар-Кертерча бувзама отделене: «Сердало», «Комсомольское племя», «Грозненский рабочий» кхыдола газеташ хьакхахьац тхона, сендухьа да из?» — яхаш хаттараш деш.

— Почтальон дІавахав тха, каст-та кердавар хьаэцаргва, цул тІехьагІа кхоачашдергда оаха шун дехар, — оал отделене начальника н. Кокорхоевас.

Бакъда, «кердавар» хьаэцалехьа дукха ха дІайода. Подписчикаш хьежаш багІа, сарахьа балхара чубаьхкача деша газет а доацаш. Уж отделене дом тІа а бижа дада. Юхе бахараш-м шоаш дІачу а бахе дІахьора уж, бакъда гаьнабахарий из де вІаштІехьдалац.

Газетий доархІам, къаьстта укх деношка, бувцаргбац вай. ХьатІаотташ латт хоржамий денош, мохк сихбенна бІаьстанга кийчлуш боал, хІара денна доккхий хувцамаш хул предприятешка, совхозашка, колхозашка. Дукха да тахан наха ха дезаш дар. Из царга хьахойтар газеташ да.

«Назрановский» совхозе механизаторалла болх а беш Наьсар-Керте вахаш ва Аушев Геланий. «Аз масса хана а доккхал ду газетехи журналехи, — йоах цо. Цудухьа укх шера дукхагІа яздайтадар аз уж. Бакъда, ер шу доладелча денз цкъаь-цкъа почтальон хиннавац са наІар тІа».

Вешта аьлча, райцентр мара лерттІа из гІулакх вІаштІехьдаьккха юрт яц Наьсарен районе. Цудухьа ух районни бувзама конторе, юрташкарча бувзама отделенешка Іалаьмате дукха жалобаш, цахаддаш етт телефонаш, ледкъа ух нах. Бакъда, цу оазага дукха ладувгІаш бац бувзама контора кулгалхой, цу гІулакхага хьажац КПСС райкома идеологически отдел а. Царна хов жалобаш ухилга, хов царна подписчикаш леткъилга, хІаьта а... Хьожаргда вай хІанз цу балха цар фу ду.

М. ЗАНГИЕВ.

1965 ШЕРАРА ТИРАЖАШ

Ялх керттерен цхьаькха совнагІен кхадж боагІаш тиражаш хургьи 1965 шера Паччахьалкхен 3% йолча чурча кхадж боагІача заемах.

Заема хІара керттерча тиражах 18 разряда ловзабу 5000 сом долаш 36 кхадж, 2500 сом долаш 90 кхадж. 1000 сом долаш 450 кхадж. 500 сом долаш 1440 кхадж. 100 сом долаш 12600 кхадж. 40 сом долаш 138 384 кхадж. Цу тайппара, хІара керттерча тиражаца ловзабу 8 370 360 сома маьха 153000 кхадж. 1965 шу чакхдаллалца кхажамий керттера тиражаш ловзаергья: 104-гІа — 30 марта г. Ташкенте. 105-гІа — 30 мае г. Горьке, 106-гІа — 30 июне г. Одессе. 107-гІен совнагІа бола 18-гІен — 30 сентябре город Ленинграде, 108-гІа керттербар — 30 ноябре г. Баку.

СовнагІа арайоалача кхадж боагІача 18-ча тиражаца ловзабергба 20 503 080 сома маьха 207 000 кхадж. Царна юкъе 13 кхадж ба 10 эзар сома кхадж боагІаш.

1965-ча шера Паччахьалкхен 3% йолча чурча кхадж боагІача заема ерригача тиражий 18 разрядах ловзабергба 70 миллиони 725 эзари сома маьха 1 миллиони 125 эзари кхадж.

Заема облигацеех кхадж барв аьттув дукхагІа ба хІара тираж ара массаз а йоал, хІана аьлча тиражашка ловзадеш дола кхажамаш заема ха чакхъяллалца хувца ца луш дус, хІаьта кхадж бенача облигацех боагІа мах бена кхадж дІалуча ханна дІалу, цудухьа дІахорча тиражашта юкъейоагІаш яц уж облигацеш.

Заема облигацеш паргІата йохкаш а эцаш а я сберегательни кассашка.

С. СМАГИН,
Нохч-ГІалгІай АССР-а Гострудсберкассайн госкредитсен управлене вокххагІа вола инспектор.

ЦАІ-АХ САХЬАТ ДАЬЛЧА БОЛХ БЕ ДОЛАДЕЛАР ДОГ

Ярославски город Ростоверча Ануфриева Ниничка эІамига дог цаІ-ах сахьата деттадалийтар лоро. ЙиІига сов хьалха дІакъайлаяр пишка турба. Угар йий ца ховш ара а яьнна сакхетам чу йоацаш лай тІа Іоежаяр из. Укхаза из мел иллай бокъонца ховш дац, лоалахошта гІораяь, дийна йий ховргдоацаш йолча хана кораяьй из. Іоажалца хьалххара къовса йолаелар участкови лор Заводчикова Евгения. Скорый помощаца дІахьош новкъа Ниничка дега искусственни дыхании массажи е йолаелар из.

ЙІаьххача хана шелъялар бахьан долаш клинически ялар—иштта яр консилиума заключенеш. Опыт йолча хирургаша Теплова Галинас, Мамаев Владимира, Колчин Александра, терапевта Сендик Михайла, невропатолога Мансеева Евстолияс, педиатраша Незлобина Валентинас, Михайлова Апполинарияс шоай низ дІамел кхоачар дир. Шиъ-ах сахьат даьлча мара садаха йолаяланзар Ануфриева Ниночка, хІаьта кхетамчу а янзар дий-бийсен даьлча мара.

— ХІанз нанна цІа дига бокъо луш дика тоаденнад бер, аьлар больница керттерча хирурга Есипов Владимира АПН корреспондентага. ТІехь-тІехьа дІайоалаш латт гІорала лер. Иштта даха дог доацаш хинна бер дерзар тха больнице хьалххара нийсденна хІама да, хІаьта медицине а наггахьа мара ца нийслуш да из. ХІанз а ялх шу мичад Ниначки-м.

(АПН).

СОВЕТСКИ РОССЕ НАЬКЪАШКА

ШЕРА 10 МИЛЛИАРД ПАССАЖИР ДІА-ЮХА ВИГАВ РОССИЙСКИ ФЕДЕРАЦЕ АВТОБУСАША

Мишта дегІадоагІа Российски Федераце автобусаш лелилга? АПН-а корреспондента цу хаттара жоп делар РСФСР автомобильни транспортен тІонаькъийн министра хьалхарча заместитела Николаев Алексея.

Укх тІеххьарча ялх шера 2,2-зза дегІаенай Российски Федераце автобусий парк, хІаьта 15 шера—17-зза совгІа. ХІара денна 28 миллион пассажир дІа-юха вуг республике — шера 10 миллиард совгІа. Кхы мел йолча транспортаца кхийлачул массехказа дукхагІа хул из.

РСФСР ийс бІаь гаргга йолча городеи болхлой поселкеи гІулакх деш я автобусаш. Сихха дегІадоагІаш латт городашта юкъе автобусаш лелилга. ХІанз ялх эзар гаргга лийни я городашта юкъе, городашта гонахьара яраш йоацаш.

ДегІайоагІаш латт таксомоторни парк. Ялх бІаь совгІа йолча городе болх беш я легкови таксеш, духхьала Москве дІа-юха лелаш я 10 эзар совгІа машин.

Пассажираш дІа-юха кхувлилга чІоагтІа дегІадоагІаргда укх шера. Хьаелл 480 городашка леларгйолча автобусий керда маршрут, цар маршрутай деррига дІоахал 3300 километр да. ХІанз болх беш йолча линешкарча машинашта юкъера интервалаш кІезиглургья, массехк эзарзза дукхагІа хургья автобусаш. Хьалъеш я геттара дукха автобусий гаражаш, таксомоторни паркаш, автовокзалаш, автостанцеш, автопавильонаш.

ДукхагІа хулаш латт транспортно-экспедиционни контораш, агенстваш, цар филиалаш. ХІанз Российски Федераце 101 городе я уж, укх шера кхы а 20 совгІа йолча городе хьаелларгья уж.

(АПН).

ДИКАГІЧАРЕХ ЦАІ

Масса а хана сакъердаме хул Ведана района Элистанжи яхача юртарча клубе. Даим болх бу клуберча вокальни, драматически, хоровой, халхара, кхыйолча кружокаша.

ДІадахача шера художественни самодеятельносте дакъа лоацараша 16 концерт оттадир, цунга хьежар 983 саг. К. Маркса цІерахча колхозерча фермай болхлошта лаьрхІа концерташ увттадеш яр агитбригада.

Хоза кийчъяьй укхаза гойтара агитаци. Кино хьокхача, сайре еча, е лекцега ладувгІа венар пена тІа хьалтехача плакаташка ца хьожаш дІаводац. Таханарча денца ювзаенна я «Юртбоахам айбар — дерригача халкъа гІулакх», «Хими — юртбоахаме», «Вай маякаш» аьнна кийчъяь стендаш. Баст-баста хувц гойтара агитаци. Из берригача балха цхьа дакъа мара дац. Цахаддаш бу клубе лекционни болх а. ДІадахача шера юртбоахама темаех 24 лекци йийшай клуба активо.

Из деррига клуба заведующе Актиев Ахьмада дика болх барал совгІа юрта интеллигенце а бахача наьха хьехами кхетами балара чІоаггІа терко елга да. Царех ба хьехархой Х. Витамиров, М. Дорошенко, юртбоахама специалист Г. Скибицкий, киномеханик А. Мальсагов, кхыбараш а. Низи хьинари кхо ца деш шоай мукъа йола ха дІайохийташ ба уж.

ХІанз цахаддаш тематически сайренаш ю. Цига шоай опыт ювцаш хул юртбоахама специалисташ, производстве хьалха латтараш, Масала, «Химе совгІат — халкъана» аьннача темах яр дукха ха йоацаш укхаза хинна сайре. Цига къамаьл дир агронома Г. Скибицке, хьажкІаш лелаеча звено звеньевой волча Т. Межидова, дикагІа йолча доярка Т. Кадыровас, кхычар а. Цар дийцар планал совгІа шоаш тІаийца декхараш мишта кхоачашду. Иштта сакъердаме дІахьо Элистанжи яхача юртарча клубе болх. Из юртарча клубашта юкъе дикагІа болх бечарех цаІ я.

А. МИСЛАУРОВ,
Нохч - ГІалгІай АССР-а культура министерства методист.

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

ЛадувгІа

РАДИО: 6.30 — Юрта боахама болхлошта передача (гІалгІай меттала). 6.45 — Ашараш. 7.10 — «Грозненский рабочийи» «Комсомольское племяи» газетий обзор. 7.20 — Хоамаш. 8.15 — «Сердало» газета оагІонаш тІара. 8.25 — Оперетташ тІара халхараш. 8.45 — «Къона тІехье» яха передача (нохчий меттала). 16.05—Литературни передача. «Сага ираз корадоагІа» яха Мальсагов Рашида очерк (гІалгІай меттала). 16.25 — Ашараш. 16.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 16.45 — Промышленноста болхлошта передача. «Поезд юг машиниста Кургузкина» яха очерк (гІалгІай меттала). 17.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.30—«Литературни Нохч-ГІалгІайче» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 17.55—Ашараш. 18.23—Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.35 — Моттигерча авторий иллеши ашараши.

УКВ: 9.00 — Советски композиторий иллей концерт. 9.26 — Виолончелаи оркестраи лаьрхІа йола Дворжака концерт. 10.10 — «Сашкеи Яшкеи» яха Куприна дувцар. 10.30 — Маяковске симфониетта. 11.00 — «Из деррига а иштта цхьалха дац» яха радиокомпозици. 19.00—«Московски ладувгІача ашарий» концерт. 19.45 — Лемарка иллеш яха передача. 20.20 — Нохч-гІалгІай иллеши ашараши (хьалхарча а шоллагІча а программах). 21.00 — «Маринэ» яхача Шаферзашвиле опера монтаж. 22.25 — «Картинаш» яха радиопостановка.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — Машар лорабеш (нохчий меттала). 18.50 — «Выставкера картинкаш» яха фильм-балет. 19.30 — Концерт. Концерт чакхдаьнначул тІехьагІа «Аханарча отпускай ханаш» яха художественни фильм.

Город Грозне, Новая Катаяма яхача поселке, 11-гІа линн, 35-ча цІагІа, № 4 йолча квартире вахача гражданина **Ширяев** Леонид Сергеевича суде деннад Узбекски ССР Сурхандарвински область, Джар-Курганси район, Кокаити яхача поселке яха гражданка **Ширяева** Нессой Петровна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда город Грозне, Старопромысловски района халкъа суде.

Город Грозне, Блюхера улицагІа, № 36 йолча цІагІа яхача гражданка **Юргенсон** Галина Николаевнас суде деннад город Грозне, Блюхера улицагІа № 36 йолча цІагІа вахача гражданинагара **Юргенсон** Калив Александровичагара ше хьаяларах дола дош.

Дош дувцаргда Ленински района халкъа суде.

КАРАТЕЛАШТА ЗЕНАШ ДУКХАГІА ДУ

ПАРИЖ, 17 февраль. (ТАСС). Цхьан кІиранна партизанашца баьча тІем тІа вийна 295 саги де доацаш вайна 611 саги а волаш, 1787 салтеи эпсари къаьстав къулбехьенвьетнамски американски бІунашцара. Цу хьакъехьа хоам а беш, Франс Пресс агентства корреспонденто белгалдоаккх, иззал доккха зе сайгонски правителаштеи американцаштеи Къулбехьен Вьетнаме тІом болабеннача хана денз эггара хьалха хинна хилар.

ЛОНДОН, 17 февраль. (ТАСС). Тахан къулбехьенвьетнамски партизанаша дика ка а йоалаш дов дир Сайгонера къулба - малхбоаленгахьа 50 километр мара гаьна йоацача Динь Шьонг яхача провинце латтача правительственни бІуний позицешта. Рейтера агентства корреспонденто беча хоамах, кхо дот йохаяьй партизанаша.

ЯПОНЕРА АТОМНИ РЕАКТОР

ТОКИО, 16 февраль. (ТАСС). Токай-Мура яхача атомни центре тахан ший биззача низаца болх бе йолаялийтай дай-мехка хьаяь эггара хьалхара японски атомни реактор. 10 эзар киловатт низ болаш йола реактор радиоактивни изотопаш хьае лаьрхІа я.

ШИЙ ЛОІАМ ТІА ЯЛАРА БАЙРАКХ ХЬАЛЪЕГІАЙ ГАМБЕ

БАТЕРСТ (Гамбия). 18 февраль. (**ТАСС-а спец. корр.**). Селхан ах бийса яьннача хана дунеи тІарча шоай лоІамерча халкъий дезалла юкъеяхар кхы цхьаькха а ший лоІамера суверенни африкански паччахьалкхе — Гамбия. Из — боккха боаца малхбузенафрикански мохк ба, бигкъигача оасах цхьан хин дІоаххала дІауллаш а гобаьккха Сенегала территоре юкъеберзабаь а бола. Гамбе баха нах — 315 000 саг, цо дІалоаца моттиг — 10,4 эзар кв. км.

Доазол деіьара

«СОВЕТНИКАША» ІОКХУВС МАСКАШ

ВАШИНГТОН, 18 февраль. **ТАСС-а корреспондента В. Петрусенкос** хоам бу:

Къулбехьенвьетнамски бІехача тІем тІа дакъа лоацаш бола американски эпсараши салтийи шоашта тІера «советникий», «инструкторий», «гІо-новкъостал деча персонала» маскаш дІаккувсаш ба. Масала, ЮПИ яхача агентства Сайгонера хоам бир, «Укх 48 сахьата тайп-тайпарча моттигашка довнаш деча хана коммунистически Вьетконгора 88 партизан вийнав США эскарей форда гІашлой корпусеи вертолеташ тІарча стрелокаша», аьнна. Американски тІема викало яьча официальни заявленецара хьайица из къамаьл хилар белгалдаьккхар корреспонденто. Кепа йоазон тІа кхы тайпа а факташ я партизанашта духьаларча операцешка американски военщино доккха дакъа лоацаш хилар хьахьокхаш. Штаба начальникий комитета председатела помощник хиннача, хІаьта хІанз шоллагІча къулбехьенвьетнамски корпуса вокхагІа вола «советник» волча полковника Теодор Метаксиса дукха ха йоацаш кулгалдаьд къулбехьенвьетнамски марионеточни бІуний дуккхача доакъоша дов деча. Карательни экспедици чакхйоаккхаш хиннача къулбехьенвьетнамски авиадесантни батальона кулгалдеш хиннав капитан Томас Трокмортон, цигга чов а яьй цунна.

Цу дерригнеца а керда хІама дац цхьаккха а. ХІанз кхоалагІа шу да американски эскара погонаш тІаядача «советникаша» къулбехьенвьетнамски партизанаш боабеш латта, маьрша бахача наха дов деш латта. ДІадахача шера аьхки укхазарча кепа йоазоно шерра кепа еттар Къулбехьен Вьетнамера американски эскара летчика-капитана Шенкас кхахьийтача письмош тІара «бокъонца вола нах боаберг хиннав» шийх яхаш йола моттигаш белгал а йоахаш. Цу фактащцара керда хІама да къулбехьен Вьетнамерча американски командоване шоай «советникашта» тІера маскаш дІакховса лаьрхІа хилар.

*

Вьетнама Демократически Республика халкъ а эскар а агрессорий моллагІча провокацена духьалъотта кийча да. Городашкеи юрташкеи вІашагІъеххай эскара новкъостал дара отрядаш. Баха нах а ба тІема гІулакхаш Іомадеш.

Сурта тІа: Ха Бак яха азотни удобренеш ю завод хьалъеш бола гІишлонхой фецарча оборона занятешка.

ВИА—ТАСС фотохроника.

БІЕХА ЗУЛАМ

Браззавиле малаш ба ца ховча наха водаваь вихьав кхоъ вокха конголезски паччахьалкхен деятель — лакхехьарча суда председатель Жозеф Пуабу, республика прокурер Матскота, конголезски информационни агентства директор Ансельм Массуем. Бонго яхача хи йисте ийрча а даьха дадаш корадаьд полицена Матскотеи Массуемеи декъий. Пуабу-х хиннар фуд ховш дац.

Уж бовдабаь бигари боабари империалисташеи Африкерча цар агентурои къонача республикана духьала леладеча довнащцеи заговоращцеи дувз укхаза.

СИГАЛДАХИЙТАД «РЕЙНДЖЕР-8»

НЬЮ-ЙОРК, 18 февраль. (ТАСС). Селхан Беттагахьа «Рейнджер-8» яха космически кема сигалдахийтад ВІашагІкхийттача Штаташа. Цу тІа оттаяьй Бетта тІагІоллара сурт даккха дезаш йола телевизионни аппаратура.

1 марта Германски Демократически Республике белгалдоаккх Къаман халкъа эскара Ди. Немецки къахьегамхошца цхьана дерригача дунен тІарча прогрессивни адамаша а даькъал бувц демократически Германе герзашцарча низашка гІулакх деш бараш. Халкъа социалистически даькъе карагІдаьннараш а машарера къахьегам а тешаме лорабеш болчар мехка обороноспособность чІоагІъечеи тІема гІулакхаш Іомадечеи дІахо а толамаш дахар лов царна.

Сурта тІа: тІема морякаш республика Балтийски фордацара доазув лорадеш ба.

АДН—ТАСС сурт.

АРНОЛЬД ЦВЕЙГ: НАХ БОАБЕРАШТА ЮХХЕ-ЦІАККХА ВАХАРГВАЦ!

БЕРЛИН, 17 февраль. (ТАСС). «Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах» еннача Дунен халкъашта юкъерча Ленински преме лауреата, цІи хеза волча немецки писатела Арнольд Цвейга эгІазлонца харцахьа лаьрхІар нацистски тІема зуламхошта судага гІолла тІаккувлга укх шера май бетта сацийта аьнна ФРГ правительства яь решени. «Нейес Дейчланд» яхача газета оагІонаш тІа кепа теха арадаьккхад А. Цвейга немецки писателашка даь кхайкарал, цу тІа йоах:

«Федеральни правительства хьакхайкаду: Вай таханарча бомбаштеи селханарча нах боабераштеи юххе даха деза.

Из тайпа уйла аз цхьанна а тайпара хьатІаэцаш яц.

Германски Демократически Республика правительства дІакхайкаду: Атомни герз тІа ца эца а миллионаш нах боабарах бехке бараштa, ха дукха дІаяхай яхаш бахьан а доахаш, гештде гІертара духьале е а еза вай.

Цу тайпара уйла аз хьдда могаеш я. Бонн цунна тІатоІае гІерта эхь доаца печать тІа а йолаш историна юкъедаха йиш яц 1965 шу».

ГДР культураи искусстваи деятелаша массава раьза а волаш хьалхоац Арнольд Цвейга хетар. Белггала аьлча, писателаша Герберт Нахбара, Эрих Фибиана, кхычар хьакхайкадир берригача нацистски зуламхошта Бонно кийчъеш латтача амнистена шоаш хьдда духьала хилар.

ГЕРЗАЦА ЯЬ КЕРДА ПРОВОКАЦИ

ХАНОЙ, 18 февраль. (ТАСС). Сийсара бус Вьетнама Демократически Республика хин доазонел хи йистерча Нгуен-Ан яхача провинце гІолла чухьа а даьнна, нах бахача Куинь-Тап яхача пунктана дов чудир американо-сайгонски военщина диъ кемо. Шоашта юхадухьал дов даьчул тІехьагІа сихха къулбехьенгахьа лестар пираташ. Цхьабакъда, катераша карадоаладир уж.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный ЦІеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахареи, промышленнии, юртбоахамеи, письмойн отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий» Проспект Революции 7/84.

СФ05048. Заказ № 1024.